

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMMISSION DE L'ÉNERGIE, DE
L'ENVIRONNEMENT ET DU CLIMAT

COMMISSIE VOOR ENERGIE, LEEFMILIEU EN
KLIMAAT

Mardi

25-05-2021

Matin

Dinsdag

25-05-2021

Voormiddag

N-VA	Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	Parti Socialiste
VB	Vlaams Belang
MR	Mouvement réformateur
CD&V	Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	Partij van de Arbeid – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	Open Vlaamse Liberalen en Democraten
Vooruit	Vooruit
cdH	centre démocrate Humaniste
DéFI	Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications :		Afkortingen bij de nummering van de publicaties :	
DOC 55 0000/000	Document parlementaire de la 55 ^e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif	DOC 55 0000/000	Parlementair stuk van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (op beigeleurig papier)

Publications officielles éditées par la Chambre des représentants	Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers
Commandes :	Bestellingen :
Place de la Nation 2	Natieplein 2
1008 Bruxelles	1008 Brussel
Tél. : 02/ 549 81 60	Tel. : 02/ 549 81 60
Fax : 02/549 82 74	Fax : 02/549 82 74
www.lachambre.be	www.dekamer.be
e-mail : publications@lachambre.be	e-mail : publicaties@dekamer.be

SOMMAIRE

Question de Wouter Raskin à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La coopération avec les Régions quant au déploiement de l'infrastructure publique de recharge" (55017125C)

Orateurs: Wouter Raskin, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie

Question de Christophe Bombled à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'indexation des moyens attribués au Fonds social gaz-électricité" (55017190C)

Orateurs: Christophe Bombled, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie

Question de Malik Ben Achour à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'arrêt de Tihange 2" (55017195C)

Orateurs: Malik Ben Achour, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie

Questions jointes de 7

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Promaz" (55017203C)

- Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les récents développements en ce qui concerne le fonds Promaz" (55017339C)

- Wouter Raskin à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'accord conclu avec le secteur du mazout pour la création d'un fonds mazout" (55017917C)

- Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'accord avec le secteur pétrolier concernant la création du fonds mazout Promaz" (55018013C)

Orateurs: Bert Wollants, Kurt Ravyts, Wouter Raskin, Kim Buyst, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie

Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'effet du prix anticipé du CO2 sur le choix pour les centrales au gaz" (55017206C)

Orateurs: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, ministre de l'Énergie, **Malik Ben Achour**

Questions jointes de 13

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'obligation de participer à la préqualification" (55017390C)

- Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La clause de durabilité des centrales au gaz dans les règles de fonctionnement du CRM" (55017747C)

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La transition énergétique et le CRM" (55017969C)

- Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La fixation des règles de fonctionnement du mécanisme de rémunération de la capacité"

INHOUD

Vraag van Wouter Raskin aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De samenwerking met de Gewesten m.b.t. de uitrol van publieke laadpaalinfrastructuur" (55017125C)

Sprekers: Wouter Raskin, Tinne Van der Straeten, minister van Energie

Vraag van Christophe Bombled aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De indexering van de middelen voor het Gas- en Elektriciteitsfonds" (55017190C)

Sprekers: Christophe Bombled, Tinne Van der Straeten, minister van Energie

Vraag van Malik Ben Achour aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stillegging van Tihange 2" (55017195C)

Sprekers: Malik Ben Achour, Tinne Van der Straeten, minister van Energie

Samengevoegde vragen van 6

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Promaz" (55017203C)

- Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De recente ontwikkelingen i.v.m. het Promaz-fonds" (55017339C)

- Wouter Raskin aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het akkoord met de stookoliesector over de oprichting van een stookoliefonds" (55017917C)

- Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het akkoord met de stookoliesector over de oprichting van het stookoliefonds Promaz" (55018013C)

Sprekers: Bert Wollants, Kurt Ravyts, Wouter Raskin, Kim Buyst, Tinne Van der Straeten, minister van Energie

Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het effect van de geanticipeerde CO2-prijs op de keuze voor gascentrales" (55017206C)

Sprekers: Bert Wollants, Tinne Van der Straeten, minister van Energie, **Malik Ben Achour**

Samengevoegde vragen van 13

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De verplichting tot prequalificatie" (55017390C)

- Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De bijkomende duurzaamheidsclausule voor gascentrales in de CRM-werkingsregels" (55017747C)

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energietransitie en het CRM" (55017969C)

- Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De vaststelling van de werkingsregels voor het capaciteitsvergoedingsmechanisme"

(55017979C)

Orateurs: **Bert Wollants, Kurt Ravyts, Kim Buyst, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Questions jointes de 20
 - Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'extension de la centrale de pompage de Coö" (55017673C) 20
 - Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le rôle de la centrale d'accumulation par pompage de Coö dans la transition énergétique" (55017701C) 21

Orateurs: **Bert Wollants, Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Question de Kris Verduyck à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le tarif social "chaleur"" (55017559C) 24

Orateurs: **Kris Verduyck, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Question de Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La contribution fédérale au National Energy Efficiency Action Plan (NEEAP)" (55017717C) 25

Orateurs: **Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Questions jointes de 28
 - Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La comparaison des prix de l'électricité et du gaz au niveau international" (55017975C) 28
 - Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La norme énergétique au vu de l'étude annuelle de PwC sur les prix de l'électricité" (55017987C) 28

Orateurs: **Bert Wollants, Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La rencontre avec la ministre norvégienne du Pétrole et de l'Énergie, Tina Bru" (55017982C) 30

Orateurs: **Bert Wollants, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Questions jointes de 33
 - Christophe Bombled à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La copropriété d'éoliennes offshore par des particuliers" (55017989C) 33

- Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les communautés énergétiques dans le cadre des parcs éoliens en mer" (55018016C) 33

Orateurs: **Christophe Bombled, Kim Buyst, Tinne Van der Straeten**, ministre de l'Énergie

Question de Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le projet Recumo" (55018015C) 35

Orateurs: **Kim Buyst, Tinne Van der**

(55017979C)

Sprekers: **Bert Wollants, Kurt Ravyts, Kim Buyst, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Samengevoegde vragen van 20
 - Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De uitbreiding van de pompcentrale van Coö" (55017673C) 20
 - Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De rol van de spaarbekken centrale van Coö in de energietransitie" (55017701C) 20

Sprekers: **Bert Wollants, Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Vraag van Kris Verduyck aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het sociaal tarief warmte" (55017559C) 24

Sprekers: **Kris Verduyck, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Vraag van Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De federale bijdrage in het National Energy Efficiency Action Plan (NEEAP)" (55017717C) 25

Sprekers: **Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Samengevoegde vragen van 27
 - Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De internationale vergelijking van elektriciteits- en aardgasprijzen" (55017975C) 27

- Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energienorm n.a.v. de jaarlijkse PwC-studie rond de elektriciteitsprijzen" (55017987C) 28

Sprekers: **Bert Wollants, Kurt Ravyts, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De ontmoeting met de Noorse minister voor Olie en Energie, Tina Bru" (55017982C) 30

Sprekers: **Bert Wollants, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Samengevoegde vragen van 33
 - Christophe Bombled aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De mogelijkheid voor particulieren om mede-eigenaar van offshorewindmolens te worden" (55017989C) 33

- Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energiegemeenschappen voor offshorewindparken" (55018016C) 33

Sprekers: **Christophe Bombled, Kim Buyst, Tinne Van der Straeten**, minister van Energie

Vraag van Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het Recumo-project" (55018015C) 35

Sprekers: **Kim Buyst, Tinne Van der**

Straeten, ministre de l'Énergie

Straeten, minister van Energie

COMMISSION DE L'ÉNERGIE, DE L'ENVIRONNEMENT ET DU CLIMAT

du

MARDI 25 MAI 2021

Matin

COMMISSIE VOOR ENERGIE, LEEFMILIEU EN KLIMAAT

van

DINSDAG 25 MEI 2021

Voormiddag

De behandeling van de vragen vangt aan om 11.19 uur. De vergadering wordt voorgezeten door de heer Patrick Dewael.

Le développement des questions commence à 11 h 19. La réunion est présidée par M. Patrick Dewael.

01 Vraag van Wouter Raskin aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De samenwerking met de Gewesten m.b.t. de uitrol van publieke laadpaalinfrastructuur" (55017125C)

01 Question de Wouter Raskin à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La coopération avec les Régions quant au déploiement de l'infrastructure publique de recharge" (55017125C)

01.01 Wouter Raskin (N-VA): Mevrouw de minister, ook al is het de derde keer dat de kwestie op de agenda komt – de eerste keer was u het antwoord vergeten, de tweede keer had ik een verplichting in een andere commissie en driemaal is scheepsrecht – het blijft een actuele kwestie. Immers, vanaf 2026 zullen alle wagens die geen CO₂ uitstoten, hun fiscale gunstregime van 100 % aftrekbaarheid behouden. Daarmee wil de regering ervoor zorgen dat het bedrijfswagenpark tegen 2030 volledig elektrisch is. Dat zijn ambitieuze plannen. De deadline is behoorlijk strak. De toename van het aantal elektrische wagens vereist bijvoorbeeld een versnelde installatie van een bijkomende publieke laadpaalinfrastructuur. Het is nu maar de vraag of alle Gewesten hiervoor de nodige inspanningen kunnen en zullen leveren.

01.01 Raskin (N-VA): En vue de rendre le parc de véhicules de société entièrement électrique d'ici 2030, seules les voitures sans émissions de CO₂ pourront encore bénéficier d'un régime fiscal préférentiel, à savoir une déductibilité à 100 %, à partir de 2026. Pour atteindre cet objectif ambitieux, il est cependant également nécessaire d'accélérer l'installation de bornes de recharge publiques supplémentaires.

Kunt u voor elk van de drie Gewesten van het land een stand van zaken geven betreffende de bestaande publieke laadpaalinfrastructuur? Over hoeveel publieke laadpalen beschikken de Gewesten vandaag?

Bestaan er objectieve ramingen over het aantal publieke laadpalen dat in elk Gewest geïnstalleerd zal moeten worden bij een volledige elektrificatie van het bedrijfswagenpark in 2030, en over de te verwachten toename van elektrische wagens die aangekocht zullen worden door particulieren?

Kunt u voor elk van de drie Gewesten ook aangeven wat hun ambities zijn met betrekking tot de uitrol van de publieke laadpaalinfrastructuur? Hoe schat u die ambities in? Zullen die ambities volgens u volstaan?

De combien de bornes de recharge publiques les trois Régions disposent-elles actuellement? Disposons-nous d'estimations objectives du nombre de bornes publiques qu'il conviendrait d'installer dans chaque Région si le parc de véhicules de société devait être entièrement électrifié en 2030? Par ailleurs, les particuliers vont acheter de plus en plus de voitures électriques. Quelles sont les ambitions des trois Régions en ce qui concerne le déploiement d'une infrastructure publique de recharge? La ministre estime-t-elle que ces objectifs seront suffisants?

01.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer de voorzitter,

01.02 Tinne Van der Straeten,

mijnheer Raskin, de gewestelijke ambities zijn opgenomen in het Nationaal Energie- en Klimaatplan. Wat in het Nationaal Energie- en Klimaatplan staat, is het volgende.

Voor Vlaanderen: de realisatie van de basislaadinfrastructuur van 7.400 publiek toegankelijke laadpunten, verspreid over Vlaanderen en een snellaadinfrastructuur met laadpunten om de 25 kilometer langs de grote verkeersassen.

Voor Wallonië: 6.900 openbare laadpunten en 185.000 oplaadpunten voor gebruik in de bedrijfscontext.

Voor Brussel: een eerste concessie voor laadinfrastructuur voor minimaal 100 laadstations per jaar voor de periode 2018-2021, en een tweede concessie voor 2022-2025 met hogere doelstellingen. Daarbij mikt Brussel op 1 voor het publiek toegankelijk laadpunt per 10 elektrische voertuigen.

De uitrol van de nodige laadinfrastructuur is belangrijk voor het realiseren van onze ambitie om de verkoop van andere dan zero-emissieauto's uit te faseren. De federale overheid voert een ondersteunend beleid voor het behalen van deze ambities, bijvoorbeeld via de invoering van een fiscale stimulus voor de installatie van slimme laadpalen door mijn collega, minister Van Peteghem.

Voor uw vragen over enige bijkomende ambities of ramingen van de drie Gewesten kan ik niet anders dan u doorverwijzen naar de bevoegde ministers en de betrokken parlementen. Zoals u weet, zijn de bevoegdheden in dit land vastgelegd door de bijzondere wet en is er niet in controle voorzien vanuit de federale overheid op de Gewesten.

01.03 Wouter Raskin (N-VA): Mevrouw de minister, uw antwoord is absoluut een stuk concreter dan de eerste keer.

Ik meen dat wij mogen zeggen dat de ambitie in Brussel eerder bescheiden is. Vandaag zijn er enkele honderden laadpalen. Mevrouw Van den Brandt heeft niet zo heel lang geleden gezegd dat zij hoopte naar 11.000 te gaan in 2035. Dat is over 14 jaar. De heer Smet geeft aan dat die ambitie bescheiden is, omdat Brussel liever geen wagens heeft, ook al zijn het propere wagens.

Daarmee wil ik niet zeggen dat er in Vlaanderen geen werk aan de winkel is. Maar daar leeft toch een behoorlijke ambitie. De bevoegde minister, een partijgenote van onze commissievoorzitter, steekt daar toch haar nek voor uit en spreekt over 30.000 extra laadpalen tegen 2025. Dat is over amper vier jaar.

Vergroening is goed, nuttig en noodzakelijk, maar die moet natuurlijk bedachtzaam verlopen. Het pullbeleid van Vlaanderen, waarbij een hoop laadpalen geplaatst worden die een stimulans moeten vormen om aan te kopen, is toch wat anders dan een pushbeleid, waarbij

ministre: Le Plan national Énergie-Climat inclut les ambitions régionales. La Flandre veut installer 7 400 points de recharge publics et des bornes de recharge rapide tous les 25 kilomètres le long des grands axes routiers. En Wallonie, il s'agit respectivement de 6 900 points de recharge publics et de 185 000 au sein des entreprises. À Bruxelles, il est question d'une concession pour un minimum de 100 stations de recharge par an pour la période 2018-2021 et d'une deuxième concession aux objectifs plus ambitieux pour la période 2022-2025. Bruxelles mise sur un point de recharge public par dix véhicules électriques.

Le déploiement de l'infrastructure de recharge est essentiel dans le cadre de la transition vers des véhicules à zéro émission. Le gouvernement fédéral soutient la politique, par le biais, notamment, d'incitants fiscaux pour l'installation de bornes de recharge intelligentes.

Pour les questions ayant trait aux ambitions additionnelles des trois Régions, je renvoie M. Raskin vers les ministres régionaux compétents. Je n'ai aucune prérogative dans ce domaine.

01.03 Wouter Raskin (N-VA): Les ambitions bruxelloises sont plutôt modestes. Quelques centaines de bornes de recharge sont actuellement recensées dans la Région et la ministre bruxelloise, Elke Van den Brandt espère en installer 11 000 à l'horizon 2035. Il est vrai que le secrétaire d'État bruxellois M. Smet préfère peu de voitures à Bruxelles, y compris des véhicules propres.

La Flandre affiche en revanche un niveau d'ambition assez élevé, puisqu'elle entend installer 30 000 bornes de recharge supplémentaires à l'horizon 2025. Elle encourage ainsi les citoyens à acheter une voiture électrique. Mais si

massa's elektrische voertuigen op de weg geduwd worden zonder de garantie dat er morgen voldoende laadpalen zullen zijn. U moet opletten dat u geen elite creëert van mensen met een eigen garage en oprit.

Het is natuurlijk de verantwoordelijkheid van de regio's, maar mijn laatste vraag was ook hoe u persoonlijk de ambities van de regio's inschat. Daarop heb ik geen antwoord gehoord, maar daar komen we uiteraard later op terug.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

02 Question de Christophe Bombled à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'indexation des moyens attribués au Fonds social gaz-électricité" (55017190C)

02 Vraag van Christophe Bombled aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De indexering van de middelen voor het Gas- en Elektriciteitsfonds" (55017190C)

02.01 Christophe Bombled (MR): Monsieur le président, madame la ministre, à la suite de l'adoption par le Parlement de la loi du 12 juin 2020 portant des dispositions diverses concernant la cotisation fédérale destinée au financement du Fonds social gaz-électricité, le solde du Fonds "prime chauffage" est affecté au financement de l'indexation des moyens attribués au Fonds social gaz-électricité, également appelé "Fonds CPAS".

Après le paiement aux CPAS en 2020 du montant de l'indexation relative aux années 2019 et 2020, le solde du Fonds "prime chauffage" s'établit, au 31 décembre 2020, à 11,9 millions d'euros.

La Cour des comptes attire l'attention sur le fait qu'à partir de 2022, le coût de l'indexation ne sera que partiellement couvert par le solde encore disponible dans le Fonds "prime chauffage".

Madame la ministre, au vu de la situation actuelle, il est impératif de maintenir l'indexation à destination des moyens attribués au Fonds social gaz-électricité. Avez-vous une solution pour permettre de financer cette indexation dès 2022? Si oui, quelle est-elle? Impliquera-t-elle une modification de la loi?

02.02 Tinne Van der Straeten, ministre: Monsieur le président, monsieur Bombled, comme vous l'avez indiqué, l'initiative de ce Parlement et la loi votée à l'unanimité par celui-ci ont fait que le Fonds social gaz-électricité a pu à nouveau être indexé. Cette intervention du Parlement était vraiment nécessaire car nous savons qu'un ménage sur cinq a des difficultés à payer ses factures d'électricité. Le Fonds social gaz-électricité est un outil pour les CPAS non seulement dans le cadre de mesures curatives mais aussi préventives. C'est donc un moyen essentiel dans la lutte contre la précarité énergétique.

Lors du vote au Parlement, notre souhait commun était que cette indexation ne soit pas répercutée sur la facture. C'est la raison pour laquelle votre collègue, Michel De Maegd, avait suggéré d'utiliser ce fonds dormant de la CREG. Mais nous savons aussi qu'à un moment donné, en 2022, ce fonds ne suffirait, en principe, plus puisqu'il s'agissait d'un fonds avec un montant limité.

l'infrastructure de recharge n'est pas garantie, l'électrification risque de devenir un privilège réservé à "l'élite" qui dispose d'un garage et d'une allée privés.

La ministre n'a pas répondu à ma question quant à sa position personnelle sur les ambitions des Régions.

02.01 Christophe Bombled (MR): Bij de wet van 12 juni 2020 werd bepaald dat het saldo van de federale bijdrage aan het fonds voor forfaitaire verminderingen voor verwarming met aardgas en elektriciteit zou worden aangewend voor de indexering van het Gas- en Elektriciteitsfonds (of OCMW-fonds). Het betrof een bedrag van 11,9 miljoen euro op 31 december 2020. Volgens het Rekenhof zal de indexering hiermee slechts gedeeltelijk gedekt zijn vanaf 2022.

Welke oplossing stelt u voor om die indexering vanaf 2022 te financieren? Is er een wetswijziging nodig?

02.02 Minister Tinne Van der Straeten: De indexering van het sociaal fonds was nodig, aangezien 20 % van de burgers moeilijkheden heeft om die rekeningen te betalen en het fonds voor de OCMW's een essentieel wapen is in de strijd tegen energiearmoede.

Omdat we die maatregel niet wilden laten doorrekenen op de factuur hebben we unaniem ingestemd met de suggestie van de heer De Maegd om dit slapende fonds aan te wenden, ook al wisten we dat het ontoereikend

Une solution est donc nécessaire pour garantir cette indexation. C'est une de mes préoccupations. Nous examinons la manière dont nous pouvons gérer ce problème. Le travail se poursuit au sein du gouvernement, au cours des réunions intercabineaux et en lien avec les discussions budgétaires.

02.03 Christophe Bombled (MR): Madame la ministre, je vous remercie pour votre réponse.

En effet, toute personne qui a des difficultés à payer sa facture d'énergie peut bénéficier du Fonds social gaz-électricité. Pour ce faire, elle introduit la demande auprès du CPAS de sa commune. Celui-ci décidera d'intervenir financièrement après avoir réalisé une enquête sociale appropriée.

Comme vous l'avez dit, l'intervention du CPAS peut être soit curative, soit préventive. Curative, c'est l'apurement des factures non payées. Préventive, c'est, par exemple, le financement de l'achat d'appareils plus sûrs ou qui consomment moins d'énergie.

Face à cette demande, il est important de garantir l'indexation du Fonds social gaz-électricité. J'entends que vous y travaillez. Je serai attentif à l'évolution de ce dossier dans les prochaines semaines et les prochains mois.

*L'incident est clos.
Het incident is gesloten.*

03 Question de Malik Ben Achour à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'arrêt de Tihange 2" (55017195C)

03 Vraag van Malik Ben Achour aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De stillegging van Tihange 2" (55017195C)

03.01 Malik Ben Achour (PS): Madame la ministre, le 21 avril dernier, le réacteur de Tihange 2 s'est arrêté automatiquement pendant un test au cours duquel une vanne d'alimentation en eau d'un générateur de vapeur dans la partie non nucléaire du site s'est fermée, selon la porte-parole d'Engie qui assure qu'il n'y aurait pas eu d'impact en termes de sûreté.

Par contre, cela a, dans tous les cas, bien eu un impact sur le prix de l'électricité qui a battu un record sur le marché de gros, atteignant 3 200 euros par MWh pendant une courte période, selon Elia. Cela dit et toujours selon Elia, il n'y aurait que très peu d'impact, voire pas du tout, pour les consommateurs, dans la mesure où cette courte flambée du prix serait "lissée sur le long terme".

Madame la ministre, vous êtes-vous entretenue avec Engie à ce sujet? Pourriez-vous nous en dire plus sur les circonstances de cet arrêt non programmé? Combien de temps le réacteur a-t-il été mis à l'arrêt? S'agit-il d'une erreur humaine? Serait-il légitime de mettre ici en cause l'ancienneté du réacteur? Y a-t-il eu un impact pour notre sécurité d'approvisionnement? Si oui, quelle est son ampleur? Confirmez-vous qu'il n'y aura pas d'impact à terme sur la facture du consommateur? Enfin, qu'a-t-il été mis en place pour éviter qu'un tel

zou zijn.

Er moet dus een oplossing gevonden worden om die indexering te garanderen. De regering werkt aan een oplossing, maar de discussie hangt ook samen met de begrotingsbesprekingen.

02.03 Christophe Bombled (MR): Het OCMW kan curatief of preventief optreden, bijvoorbeeld door de aankoop van veiligere en energiezuinigere apparaten te financieren. Het is belangrijk dat de indexering van de middelen voor het Gas- en Elektriciteitsfonds gegarandeerd wordt. Ik stel vast dat u aan een oplossing werkt, en wij zullen de voortgang van dit dossier met aandacht volgen.

03.01 Malik Ben Achour (PS): Op 21 april is de reactor van Tihange 2 automatisch tot stilstand gekomen tijdens een test waarbij er een watertoevoerklep in het niet-nucleaire gedeelte van de site automatisch dichtging. Volgens ENGIE zou de veiligheid niet bedreigd geweest zijn. Dat incident had wel gevolgen voor de elektriciteitsprijs maar volgens Elia zou dat geen gevolgen voor de consumenten gehad hebben.

Hebt u hierover met ENGIE gesproken? Kunt u ons meer vertellen over die stillegging? Hoe lang heeft de reactor stilgelegen? Was het een menselijke fout? Ligt de oorzaak bij de ouderdom van de reactor? Is onze bevoorradingszekerheid in het gedrang gekomen

arrêt se reproduire?

Je vous remercie.

03.02 Tinne Van der Straeten, ministre: Monsieur Ben Achour, lors de son redémarrage le jeudi 23 avril 2021, la centrale de Tihange 2 s'est découplée du réseau vers 23 h 40, suite à un déclenchement de la turbine. Ce dernier est dû à un manque de dépression dans le condenseur situé dans la partie non nucléaire de la centrale. Il ne s'agit pas d'une erreur humaine. La baisse de puissance du réacteur s'est réalisée conformément aux procédures. Après les interventions nécessaires, la puissance du réacteur a pu être augmentée et l'unité remise sur le réseau.

La disponibilité de nos centrales nucléaires a déjà fait l'objet de nombreux débats au sein de ce Parlement, compte tenu des nombreux problèmes et travaux de maintenance depuis 2012.

Depuis 2019, la situation semble se normaliser quelque peu. Cette année, nous pouvons même compter sur les sept réacteurs. Des problèmes techniques soudains ne peuvent jamais être exclus. Il faut dire qu'ils sont assez limités mais il est vrai que l'impact d'une panne est immédiatement considérable, surtout si une source flexible importante comme Coo est temporairement indisponible et que vous devez faire appel aux autres flexibilités du marché.

Comme tous les gestionnaires de réseau, Elia veille à l'équilibre de sa zone de contrôle. Chaque *Balance Responsible Party* (BRP) équilibre les prélèvements et les injections dans son portefeuille de clients, sur une base quart d'heure (*quarter-hourly basis*). Toutefois, lorsque les BRP ne sont pas en mesure de le faire, Elia peut prendre les mesures nécessaires pour régler le déséquilibre restant entre la production et la consommation. À cette fin, Elia organise un marché d'équilibrage et crée une réserve de capacités flexibles offertes par les *Balancing Service Provider*, les BSP. Les BSP proposent également un prix d'activation pour cette capacité. Si Elia doit activer ses réserves, le coût est répercuté sur les tarifs des déséquilibres. Le prix d'activation de la réserve est un prix libre fixé par les participants au marché eux-mêmes. En Belgique, ce prix est fixé à un maximum de 13 500 euros par MWh.

À la suite des problèmes de Tihange 2, Elia a dû intervenir et activer un très grand nombre de réserves surtout au cours des deux quarts d'heure suivant l'accident. Les réserves sont activées en fonction des offres, du prix le plus bas au prix le plus élevé. Dans ce cas, une offre à 3 200 euros par MWh a également été activée. Il s'agissait d'une offre basée sur la gestion de la demande. Le fait que les réserves aient dû être creusées aussi profondément s'explique également par le fait qu'une importante source de flexibilité, la centrale de Coo, est en maintenance du 14 avril 2021 au 15 juillet 2021.

C'est depuis la construction de cette centrale dans les années 1970 qu'elle est totalement indisponible. Coo n'a qu'un seul bassin inférieur qui a maintenant été drainé pour des travaux. Coo dispose de deux

en zo ja, in welke mate? Kunt u bevestigen dat er geen gevolgen zullen zijn voor de stroomfactuur van de consumenten? Welke maatregelen werden er genomen om dergelijke stilleggingen te voorkomen?

03.02 Minister Tinne Van der Straeten: Tijdens de heropstart van Tihange 2 op 23 april werd de centrale van het net losgekoppeld nadat de turbine stilviel als gevolg van een gebrek aan onderdruk in de condensor van het niet-nucleaire gedeelte. Het was geen menselijke fout. Het vermogen van de reactor werd volgens de procedures teruggebracht. Na herstelling werd het vermogen opgevoerd en werd de eenheid opnieuw aan het stroomnet gekoppeld.

Over de beschikbaarheid van de centrales werden er in het licht van de problemen en de onderhoudswerkzaamheden sinds 2012 al talrijke parlementaire debatten gevoerd.

Sinds 2019 lijkt de situatie zich te normaliseren. Plotselinge technische problemen zijn niet uit te sluiten. Hoewel ze beperkt zijn, hebben ze een grote impact, vooral als een flexibele energiebron zoals de centrale van Coo tijdelijk onbeschikbaar is.

Elke Balance Responsible Party (BRP) beheert de afnames en injecties in zijn klantenportefeuille op kwartuurbasis. Als de BRP daar niet in slaagt, kan Elia het onevenwicht tussen productie en consumptie regelen door een balanceringsmarkt te organiseren waarin ze een reserve van flexibele capaciteit activeert die door de Balance Service Providers (BSP) aangeboden wordt. De kosten van die activering – vrij te bepalen door de deelnemers met een maximum van 13.500 euro/MWh – worden in de onevenwichtstarieven verrekend.

bassins supérieurs, ce qui signifie que, jusqu'à présent, elle a toujours eu une disponibilité d'environ 50 %.

En ce qui concerne l'impact sur le prix de la facture d'électricité, il est difficile de donner une estimation car celui-ci dépend d'un grand nombre de facteurs, comme le type de contrat conclu entre l'utilisateur final et son fournisseur.

S'agit-il d'un contrat à prix fixe ou d'un contrat basé sur le marché et à prix variable? Inclut-il des déséquilibres ou une formule de prix prévoyant la répercussion de certains risques? Dans la plupart des cas, un pic de prix exceptionnel n'entraîne pas d'impact significatif sur une facture finale, principalement liée au prix de gros à un jour et à terme. En particulier, les contrats des clients résidentiels n'en seront pas affectés. Les chocs sévères des prix de déséquilibre montrent, une fois de plus, qu'une modernisation de notre système énergétique est hautement nécessaire.

Auparavant, les éoliennes devaient s'arrêter, alors que le vent soufflait, en raison des prix négatifs. Le gouvernement a donc approuvé le volume relatif au CRM - preuve que le mécanisme d'investissement n'enregistre pas un jour de retard. De la sorte, nous pourrions bénéficier d'une plus grande souplesse pour éviter des chocs tarifaires aussi graves, garantir la croissance continue des énergies renouvelables et sécuriser notre approvisionnement. Je vous remercie de votre attention

Na het probleem in Tihange 2 heeft Elia veel reserves geactiveerd, te beginnen met die met de laagste prijs, waaronder één tegen 3.200 €/MWh op basis van het vraagbeheer. De reserves moesten ten volle benut worden, aangezien de centrale van Coö van 14 april tot 15 juli 2021 stilligt voor onderhoud. Sinds de bouw ervan is de centrale van Coö nu eerst volledig onbeschikbaar. Het enige benedenbekken werd net drooggelegd. Coö beschikt over twee bovenbekkens, wat betekent dat de beschikbaarheid altijd 50 % is geweest.

De impact op de elektriciteitsfactuur is moeilijk in te schatten, aangezien die afhangt van een groot aantal factoren zoals het type van contract met de leverancier.

Doorgaans heeft een prijzenpiek geen impact op een eindfactuur, inzonderheid die van de huishoudelijke afnemers. De zware schokken van de onbalansprijzen tonen aan dat een modernisering van ons energiesysteem wel degelijk noodzakelijk is.

Vroeger moesten de windmolens worden stilgelegd omwille van de negatieve prijzen. De regering heeft dus het volume van het CRM goedgekeurd, en dat is een bewijs dat het investeringsmechanisme geen vertraging heeft opgelopen. Wij zullen dus kunnen rekenen op een grotere soepelheid om zware tariefschokken te voorkomen, de groei van hernieuwbare energie te garanderen en onze energievoorziening veilig te stellen.

03.03 Malik Ben Achour (PS): Monsieur le président, je me contenterai de remercier Mme la ministre pour la réponse claire, nette et précise qu'elle a apportée à chacune de mes questions et sous-questions.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

**04 Samengevoegde vragen van
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Promaz" (55017203C)**

- Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De recente ontwikkelingen i.v.m. het Promaz-fonds" (55017339C)

- Wouter Raskin aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het akkoord met de stookoliesector over de oprichting van een stookoliefonds" (55017917C)

- Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het akkoord met de stookoliesector over de oprichting van het stookoliefonds Promaz" (55018013C)

04 Questions jointes de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Promaz" (55017203C)

- Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les récents développements en ce qui concerne le fonds Promaz" (55017339C)

- Wouter Raskin à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'accord conclu avec le secteur du mazout pour la création d'un fonds mazout" (55017917C)

- Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'accord avec le secteur pétrolier concernant la création du fonds mazout Promaz" (55018013C)

04.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, deze zaak sleept al bijzonder lang aan. Ik volgde het dossier al toen ik nog werkzaam was als raadgever in dit dossier, aan de overkant van de straat. Ik heb er waarschijnlijk één van mijn eerste parlementaire vragen aan gewijd. Vandaag zou er dan toch een oplossing zijn.

04.01 Bert Wollants (N-VA): Quelle solution a été développée pour la mise en place du fonds mazout et quelles initiatives la ministre a-t-elle prises à cet effet?

Ik ga me ertoe beperken u de vraag te stellen welke die oplossing is en welke initiatieven u concreet hebt genomen in dit dossier.

04.02 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de voorzitter, door de korte spreektijd van mijn voorganger ben ik in de gelegenheid om iets langer te spreken. Mevrouw de minister, u had al een overleg op 12 februari 2021 met de Belgische Petroleum Federatie en Informazout. Op mijn mondelinge vraag hebt u toen geantwoord dat u een akkoord had voor de federale kant van de zaak, onder andere over de precieze bijdrage die integraal zou worden doorgerekend in een maximumprijs, zodra de erkenning van het fonds er komt, alsook over het gegeven dat de inning zou worden stopgezet van zodra het maximumbedrag van 512 miljoen euro aan bijdragen geïnd is.

04.02 Kurt Ravyts (VB): Un accord avait déjà été conclu à la mi-février entre le secteur pétrolier et le gouvernement fédéral sur la contribution exacte et l'arrêt du financement dès que le fonds aurait récolté les 512 millions d'euros nécessaires. L'interdiction générale de vendre ou d'installer des chaudières au mazout en Flandre a toutefois posé des problèmes. Entre-temps, un accord aurait néanmoins été trouvé le 7 mai: l'accord Promaz. Il semble que la Flandre s'oppose toujours au remplacement d'une installation au mazout existante en cas de présence de conduites de gaz. La ministre peut-elle clarifier la situation?

Evenwel, het probleem lag aan Vlaamse kant, door het algemene verbod op de verkoop of plaatsing van stookolieketels in Vlaanderen.

Er is ondertussen veel gebeurd. Als we uw Facebook- en Twitteraccount moeten geloven, bent u een meester in de diplomatie- en onderhandelings technieken. Er is immers een akkoord gesloten, het Promazakkoord van 7 mei 2021. Dat gaat vooral over de financiering, waarbij de sector een beetje heeft toegegeven. Althans zo lijkt het wel.

Maar dan stellen we vast dat men tijdens een hoorzitting in het Vlaams Parlement toch vrij kwaad blijft over de problemen die zouden kunnen rijzen op de vervangingsmarkt. Daar zou mevrouw Demir toch voet bij stuk houden: als er aardgasleidingen liggen, mogen er geen vervangingen komen van de stookolieketels.

Welke uitleg kunt u geven bij al deze ontwikkelingen? Kunt u daarover wat meer duidelijkheid geven? Er was immers toch wat verwarring ontstaan via de vele persartikelen.

04.03 Wouter Raskin (N-VA): Mevrouw de minister, ik zal de context niet opnieuw schetsen. Mijn vraag gaat over het akkoord dat u zou hebben bereikt met de stookoliesector over het oprichten van het

04.03 Wouter Raskin (N-VA): Un accord a-t-il effectivement été conclu le 7 mai avec le secteur

fonds nog dit jaar.

Hebt u op 7 mei effectief een schriftelijk akkoord met de sector gesloten? Zo ja, dan zouden wij er graag een kopie van ontvangen. Wat werd er concreet afgesproken? Dat kunnen we misschien lezen als u ons straks een kopie overhandigt. Wat is de juridische waarde van het akkoord dat u hebt gesloten? Hebt u de minister van Economie betrokken bij de totstandkoming van het akkoord van 7 mei?

04.04 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Ik sluit mij graag hierbij aan. Tienduizend Belgen die te maken hebben met bodemverontreiniging door stookolie, dat is niet niks. Het is goed dat zij eindelijk perspectief krijgen op de terugbetaling van de sanering van hun vervuilde grond.

Zoals reeds door collega's gezegd, hebben wij kunnen vernemen dat een constructief gesprek met de sector effect heeft gehad. Dat is een verademing. De heer Wollants heeft al gezegd dat dit dossier lang aansleept. De sector zal nu een dossier indienen bij de Interregionale Bodemsaneringscommissie, zodat het Promazfonds eindelijk kan worden opgericht.

Mevrouw de minister, wat waren de knelpunten voor de sector om het fonds op te richten? Hoe kon u concreet bijdragen tot een oplossing?

04.05 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer de voorzitter, een aantal leden ondervraagt mij hierover niet voor de eerste keer, wat terecht is. Het gaat om 10.000 mensen in ons land die geconfronteerd worden met een vervuiling als gevolg van een lekkende stookolietank. Het gaat om 10.000 mensen die een enorme factuur boven het hoofd hangt, maar ook over een zeer grote milieuvervuiling.

Ik heb eerder al gezegd – ik denk dat wij dat gevoel allen delen – dat het feit dat het fonds tot nu toe niet kon worden opgericht en niet operationeel kon zijn in eerste instantie heel erg is – dat is nog een understatement – voor de mensen die in de feiten te maken krijgen met die vervuiling.

Op 20 januari 2021 heb ik een brief ontvangen van de Belgische Petroleum Federatie betreffende de problematiek van de stookolieketens en het bodemsaneringsfonds Promaz. In die brief legt de sector uit welke stappen reeds gezet werden en benadrukt hij zijn wil om tot een oplossing te komen. Voorts uit de sector vooral zijn bezorgdheid over de haalbaarheid en de betaalbaarheid van het project voor de sector en stelde hij hiervoor vier voorwaarden: de bijdrage aan het fonds mag maximaal 10 euro per 1.000 liter bedragen, de bijdrage moet worden doorgerekend in de maximum-prijs via de programmaovereenkomst, de bijdrage mag maximaal 512 miljoen euro bedragen en er mag geen algemeen verbod op de verkoop of plaatsing van stookolieketels worden ingevoerd in de drie regio's, ten minste voor de duur die noodzakelijk is voor de financiële leefbaarheid van het fonds.

Mijnheer Ravyts, u hebt mij hierover ondervraagd op 2 maart en ik heb toen geantwoord dat er een contact was geweest met de Interregionale Bodemsaneringscommissie op 26 januari om het dossier verder vooruit te helpen. De federale overheid heeft toen

pétrolier? Pouvons-nous en recevoir une copie? Quels points concrets ont été convenus? Quelle est la valeur juridique de cet accord? Le ministre de l'économie a-t-il été impliqué dans ce processus?

04.04 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Quelque 10 000 Belges ont enfin la perspective d'être remboursés pour l'assainissement de leurs terrains pollués par du mazout. Le secteur va introduire un dossier auprès de la Commission interrégionale de l'assainissement du sol en vue de permettre enfin la création du fonds Promaz.

Quels étaient les obstacles pour le secteur? La ministre a-t-elle pu contribuer concrètement à l'élaboration d'une solution?

04.05 Tinne Van der Straeten, ministre: Ce dossier concerne 10 000 personnes accablées de frais excessivement élevés pour l'assainissement de terrains pollués au mazout, mais concerne aussi d'importantes pollutions de l'environnement. La Fédération pétrolière belge a exprimé en janvier 2021 sa volonté de parvenir à un accord. Pour qu'il soit possible d'y parvenir, elle a fixé des conditions en ce qui concerne le montant maximal de la contribution, l'intégration de celle-ci dans le prix maximal, le montant maximum total de la contribution et l'absence d'interdiction pour la vente ou le placement de chaudières à mazout pour la durée nécessaire à la viabilité financière du fonds. Les autorités fédérales se sont déclarées d'accord avec les trois premières conditions, mais la quatrième est du ressort des Régions.

J'ai pris contact avec le secteur au début du mois de mai et nous avons convenu des points suivants. Dès lors qu'elle fait partie

aangegeven dat zij akkoord kon gaan met de eerste drie punten die betrekking hebben op federale bevoegdheden. Ik heb hem toen ook het volgende geantwoord: "Daarmee heb ik mijn federale bevoegdheid uitgeput, want het vierde bezwaar is een bevoegdheid van de regio's. Ik hoop dat er vlug een vergelijk komt over dit laatste punt, zodat de erkenning kan worden opgestart."

Over de vierde voorwaarde heeft de Interregionale Bodemsaneringscommissie zich niet uitgesproken omdat dat een politieke beslissing is. Het gaat over iets dat in het Vlaamse regeerakkoord staat, het gaat over iets waar ook de Brusselse en de Waalse regering mee bezig zijn.

Het is dan ook bij uitstek iets waaraan moeilijk voorwaarden kunnen worden verbonden in het kader van dit fonds.

Om het dossier te deblokken, heb ik begin mei het initiatief genomen om overleg te plegen met de sector. Dit overleg resulteerde in een gezamenlijk besluit dat ik nader toelicht. Ten eerste, het algemeen verbod kan niet geannuleerd worden, aangezien dit in 2021 al deel uitmaakt van het regeerakkoord van één van de regio's. Teneinde de haalbaarheid en betaalbaarheid van het fonds toch te waarborgen, komt er een tweejaarlijkse financiële evaluatie. Er komt ook een evaluatie na het afsluiten van de oproep aan het einde van het derde jaar. Tot slot stelt de sector ook voor om prioriteiten te stellen in de te behandelen dossiers, waarbij dossiers met een direct en dreigend gevaar van ernstige calamiteiten prioritair behandeld worden, vóór de gebruikers en ten slotte de niet langer gebruikte tanks.

Het gevolg van dit overleg is dat de sector bereid is om het erkenningsdossier voor Promaz nu wel zo snel mogelijk in te dienen bij de Interregionale Bodemsaneringscommissie, bij voorkeur voor eind juni 2021. Ik ben zeer tevreden met dit resultaat, omdat mensen hiermee daadwerkelijk geholpen worden, in een dossier dat al bijna twee decennia aansleept. Het toont ook aan dat regeringen elkaar kunnen helpen en dat ze voor elkaar zaken kunnen oplossen in het belang van onze burgers, de 10.000 mensen die vandaag geconfronteerd worden met een lekkende stookolietank.

Ik kom dan bij de specifieke vragen van de heer Raskin. De inhoud van het akkoord heb ik al toegelicht. Het is niet onder de vorm van een contract opgesteld, wat echter niet belet dat er wederzijdse rechten en plichten zijn. Vanuit de federale bevoegdheid ageren wij wat de financiering betreft. Daar staat tegenover dat de sector voor eind juni 2021 een dossier zal indienen bij de Interregionale Bodemsaneringscommissie. Het akkoord is dan ook afgesloten tussen de sector en mijzelf, conform mijn bevoegdheden als minister van Energie. De minister van Economie is bevoegd voor de programmaovereenkomst en ik heb hem op de hoogte gebracht van het gesloten akkoord.

Ik ben tevreden dat Promaz nu zal worden gerealiseerd. Ik heb hier alle vertrouwen in en ben verheugd over de samenwerking in dit dossier. Ik heb verder kunnen lezen dat de drie ministers van ons land tevreden zijn dat dit dossier nu eindelijk gedeblokkeerd zal raken.

de l'accord de gouvernement de l'une des Régions, l'interdiction générale ne peut pas être annulée. Une évaluation financière biennale sera réalisée dans le cadre de la faisabilité. Une évaluation aura également lieu après la clôture de l'appel au terme de la troisième année. Enfin, les dossiers présentant les risques les plus élevés seront traités en priorité.

Le secteur est disposé à introduire le dossier d'agrément pour Promaz dans les meilleurs délais après de la Commission inter-régionale de l'assainissement du sol, avant la fin juin 2021, de préférence. C'est une bonne nouvelle pour les citoyens concernés.

L'accord que j'ai conclu avec le secteur en ma qualité de ministre de l'Énergie n'a pas la forme d'un contrat, mais n'en contient pas moins des droits et obligations réciproques. Le gouvernement fédéral prendra les initiatives requises en matière de financement et le secteur demandera l'agrément avant la fin juin. Le ministre de l'Économie est compétent pour l'accord programme. Je l'ai informé de l'accord conclu.

04.06 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de

04.06 Bert Wollants (N-VA): Il

minister, ik dank u voor de duidelijkheid die u hier hebt verschaft. Het is absoluut een goede zaak dat het fonds er komt.

De kwestie sleept al heel lang aan. Wij hopen dat dit nu de laatste stap was waarop het dossier kon blokkeren. Op het einde van de vorige legislatuur heeft toenmalig minister Kris Peeters hier ook een dossier voorgelegd en gesteld dat de zaak was opgelost. Die was bijna opgelost. Laten we hopen dat het probleem nu helemaal is opgelost. Wij zullen echter pas tevreden kunnen zijn wanneer de laatste hinderpalen zijn weggewerkt, zodat de betrokkenen ook de centen kunnen zien en wij stappen vooruit kunnen zetten. Dat is een goede zaak.

Wij moeten daarnaast ook bekijken op welke manier de verschillende regeringen het beste samenspelen. Op dat vlak waren er al initiatieven van de Vlaamse regering. Zij kan echter niet over de financiering gaan. In Vlaanderen is er immers wel degelijk een grote stap vooruitgezet door aan te geven dat stookolieketels niet op alle plaatsen nog een goede zaak zijn. Met die stap helpen wij het klimaatbeleid van het land vooruit.

04.07 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw preciseringen. U mag inderdaad een bank vooruit. U hebt goed werk verricht en terecht wereldkundig gemaakt dat u – ik druk mij voorzichtig uit – een zekere rol hebt gespeeld in de deblokking van een en ander.

Ik weet niet of de ingebrekestelling die was aangekondigd door uw Vlaamse collega, de meest verstandige optie was. Ik stel dat hier graag en eerlijkheidshalve.

Het dossier zit nu op de juiste koers. Ik hoop dat het voorstel nu wordt ingediend bij de Interregionale Bodemsaneringscommissie, dat er eindelijk gevolg aan wordt gegeven en dat een aantal ernstige dossiers prioritair worden behandeld in het belang van de betrokken eigenaars of gebruikers.

04.08 Wouter Raskin (N-VA): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Ik wil mij aansluiten bij de vorige sprekers. Ik denk dat het een goede zaak is dat de problematiek waarmee tienduizend mensen geconfronteerd worden, ter harte wordt genomen, want het is een terechte zorg.

Ik dank u ook voor de duidelijkheid die u verschaft hebt. U hebt een aantal afspraken gemaakt met de sector, maar ik kan dat moeilijk een groot akkoord noemen. Er is namelijk geen contract, er is nog niets ondertekend. De interregionale commissie moet dat eerst nog bekijken, evenals de verschillende niveaus in dit land en trouwens ook uw collega, de minister van Economie. Het gevolg is een prijsverhoging van 1 eurocent per liter gasolie, die doorgerekend wordt aan de eindconsument. Ik had verwacht dat u daarover een en ander afgestemd had met minister Dermagne, maar u hebt hem blijkbaar gewoon ingelicht. Daarom zal ik ook hem naar een aantal details vragen.

04.09 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. U zegt terecht dat de zaak een oplossing of toch een stap in de goede richting verdiende. Bodemverontreiniging veroor-

est positif que le fonds soit enfin créé après des dizaines d'années. Par ailleurs, nous devons déterminer quel rôle les gouvernements respectifs doivent, de préférence, assumer. La décision de la Flandre selon laquelle les chaudières au mazout ne sont pas souhaitables partout est propice au climat.

04.07 Kurt Ravyts (VB): Je félicite la ministre d'avoir contribué au déblocage de ce dossier. J'espère qu'il sera à présent œuvré rapidement à la création du fonds et au traitement prioritaire de ces dossiers.

04.08 Wouter Raskin (N-VA): Les accords conclus sont une bonne chose, mais il n'en demeure pas moins qu'aucun contrat n'existe encore à ce stade. Je demanderai de plus amples informations au ministre de l'Économie, M. Dermagne, sur la répercussion de la hausse d'un centime d'euro par litre de mazout auprès du consommateur final.

04.09 Kim Buyst (Ecolo-Groen): S'il est indéniable que les sols pollués par les fuites des citernes

zaakt door lekkende stookolietanks, moet aangepakt worden. Sanering is duur en eerlijkheidshalve moeten we toegeven dat die dikwijls de financiële middelen overschrijdt van de particulieren die voor die kosten staan. Het is goed dat er daarvoor oog is.

Door te luisteren naar de sector en niet door te roepen, maar door in dialoog te gaan, hebt u geprobeerd om tot een oplossing te komen. Dankzij uw aanpak zetten we een goede stap in de juiste richting, een belangrijke stap vooruit. Het dossier dat bij de Interregionale Bodemsaneringscommissie ingediend wordt, moet nu nader worden bekeken, zodat het fonds ook opgericht kan worden. Nogmaals, ik wil u vooral bedanken voor uw aanpak, want die heeft geleid tot stappen vooruit.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

05 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het effect van de geanticiperde CO₂-prijs op de keuze voor gascentrales" (55017206C)

05 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'effet du prix anticipé du CO₂ sur le choix pour les centrales au gaz" (55017206C)

05.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het kabinet van minister Khattabi wees op recent studiewerk waaruit blijkt dat de koolstofprijs, afhankelijk van de ambitie van het EU ETS, tot 129 euro/ton in 2030 zou kunnen stijgen. Met de LCOE-calculator van het Internationaal Energieagentschap kan worden berekend wat dat betekent voor de kostprijs van elektriciteitsproductie door middel van gascentrales. Dat zou een LCOE van 98 euro per megawattuur betekenen. Dat is heel wat meer dan vandaag.

De bijkomende gascentrales die u in het vooruitzicht stelt – u zegt twee tot drie, maar het zijn er dan wel grote –, zullen dan de marginale technologie worden die de prijs van de stroom in dit land zullen gaan bepalen. Dat lijkt mij voor de betaalbaarheid en concurrentiekracht geen goede zaak te zijn. Als de regering nu al op de hoogte is van die geanticiperde CO₂-prijs kan men de vraag stellen hoe verantwoord de keuze voor die technologie nog is.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van de verwachtingen over de koolstoftarifiering? Op welke manier is het CRM gericht op het bereiken van een zo CO₂-efficiënt mogelijk kostenoptimum? Op welke manier wil u dit aspect vertalen in uw plannen voor een energienorm?

05.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Wollants, wij hebben een en ander nagevraagd bij het kabinet van minister Khattabi: de communicatie over de studie ging niet van haar uit maar betrof een persoonlijke tweet van een medewerker van haar.

Europa legt een emissiedoel op voor het ETS en de ETS-prijs is dezelfde voor alle lidstaten en ETS-sectoren. Wat uw bezorgdheid over het kostenoptimum voor CO₂-reducties betreft, dit zit ingebakken in het design van het ETS. U doet in uw vraag uitschijnen dat indien de koolstofprijs stijgt, deze enkel stijgt voor gascentrales en enkel voor nieuwe gascentrales onder het CRM.

Dat is niet waar. Alle elektriciteitsproductie gebaseerd op fossiele

de mazout doivent être assainis, le coût de cette opération est souvent trop élevé pour les particuliers concernés. Des avances importantes ont déjà pu être engrangées grâce au dialogue engagé avec le secteur.

05.01 Bert Wollants (N-VA): Il ressort d'études récentes que le prix du carbone pourrait grimper à 129 euros la tonne d'ici 2030. Le coût de la production d'électricité par les centrales au gaz augmentera donc fortement.

La ministre en est-elle informée? De quelle façon le CRM est-il organisé en vue de parvenir à un rapport optimal entre le coût et les émissions de CO₂? Comment la ministre compte-t-elle traduire cela dans ses plans pour une norme énergétique?

05.02 Tinne Van der Straeten, ministre: M. Wollants laisse entendre qu'une hausse éventuelle du prix du carbone n'entraînera d'augmentation du prix de la production d'électricité que pour les centrales au gaz, en oubliant néanmoins que toute la production d'électricité européenne à base de carburants fossiles est régie par le plafond d'émission du SEQUE. L'objectif du CRM consiste précisément, par le biais de la mise aux enchères, à sélectionner les

brandstoffen in heel Europa valt onder het ETS-uitstootplafond. Als de ETS-prijs stijgt, zal dat er in eerste instantie vooral toe leiden dat bijvoorbeeld de bruinkoolcentrales in Duitsland uit de markt zullen gaan. In een volgende fase zal dat ertoe leiden dat door de hogere marginale reductiekost het gebruik van vraagsturing en opslag, maar ook van vormen van hernieuwbaar gas in gascentrales en zelfs van CCS concurrentiël worden.

Uw stelling dat de bijkomende gascentrales onder het CRM vaker de marginale technologie zullen worden die de prijs van stroom in dit land bepaalt, lijkt mij niet voldoende onderbouwd, te meer omdat we net een sterk geïnterconnecteerd land zijn en onze markt aan de ons omringende Europese landen is gekoppeld.

Eenzijds is het CRM er dankzij het veilingssysteem net op gericht om de economisch meest interessante projecten te selecteren, dus deze met de laagste *missing money* en, anderzijds, is het ETS erop gericht om de reductiedoelstellingen te garanderen op een zo kostenefficiënt mogelijke manier door het verbinden van een economische waarde aan het reduceren van de uitstoot. Beide gaan dus hand in hand.

Door het verbinden van een prijs aan de CO₂ en door de selectie van de projecten met de laagste *missing money* ondersteunt het CRM de energietransitie. Zowel het ETS als de prijsvorming van elektriciteit moeten worden gekaderd in de Europese vrije markt. De energienorm zal in eerste instantie inspelen op de federale componenten van de elektriciteitsfactuur.

Daarvoor werken wij momenteel aan een dynamisch model dat we in het najaar zullen voorleggen.

05.03 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb enkel de tekst van mijn vraag bij mij. In welke richting die tekst dingen laat uitschijnen, is mij absoluut niet duidelijk. Ik heb de tekst nog eens nagelezen, maar er wordt niks in die richting gezegd. U zegt dat enkel de nieuwe aardgascentrales meer zullen moeten betalen voor hun koolstof. Dat staat gewoon niet in die vraag. U zegt dat het niet zeker is dat als er meer aardgascentrales worden gebouwd, die vaker de marginale technologie zullen zijn. Ik heb dat niet voldoende onderbouwd in mijn werkstuk van een mondelinge vraag die maximaal twee minuten mag duren.

Op dat vlak lijkt u hier uit te sluiten dat het zo zou zijn. Studies van EnergyVille en dergelijke stellen echter dat de nieuwe aardgascentrales wellicht meer dan 6.000 uur per jaar zullen draaien. Dan lijkt het mij toch niet onwaarschijnlijk dat aardgas meer en meer de technologie zal zijn die de prijzen daarvoor zal bepalen. U sluit daar vandaag de ogen voor, u zegt dat het allemaal opgenomen is in het systeem en dat we dan wel zullen zien waar we uitkomen. Ik bekijk dat met een iets andere bril en ik kijk meer naar wat eraan komt.

In die zin hadden we samen vooruitgekeken naar voorstellen om ervoor te zorgen dat de federale meerkosten zouden dalen tegen eind 2020. Die zijn er niet. Die komen er voorlopig niet. U hebt gezegd dat u daarvan in het najaar misschien eens werk wil maken, negen maanden nadat de deadline is verstreken. U begrijpt dat ik u daarover blijf aansporen, zeker als u geregeld in uw persberichten mijn naam gebruikt om aan te geven dat er verbetering aankomt, dat we samen

projets les plus intéressants et à garantir la réalisation des objectifs en matière de réduction des émissions de la manière la plus efficace en termes de coûts. La norme énergétique influera prioritairement sur les composantes fédérales de la facture d'électricité. C'est pourquoi nous travaillons à la réalisation d'un modèle dynamique que nous présenterons à l'automne.

05.03 Bert Wollants (N-VA): Je n'ai absolument rien "laissé entendre" dans ma question. Des études démontrent que les nouvelles centrales au gaz tourneront probablement plus de 6 000 heures par an. Il est donc probable que le gaz naturel deviendra graduellement la technologie qui devra payer davantage pour le carbone. Je suis moins confiant que la ministre sur le fait que le CRM pourra absorber tout cela. Il n'y a aucune proposition concernant la diminution des surcoûts fédéraux. Neuf mois après l'expiration du délai, la ministre promet de s'y atteler. Le moment est venu d'appliquer l'accord au lieu de le reporter sans cesse.

een goed akkoord hebben gesloten. Voer dat goed akkoord dan misschien eens uit, in plaats van het uit te stellen.

De **voorzitter**: Er is blijkbaar een onderliggende agenda, die wij niet kennen.

Het incident is gesloten.
L'incident est clos.

De vraag nr. 55017222C van de heer Colebunders wordt uitgesteld. Vraag nr. 55017230C van de heer Warmoes wordt uitgesteld.

05.04 Malik Ben Achour (PS): Monsieur le président, veuillez m'excuser de vous interrompre. Je souhaitais vous interroger sur l'organisation de nos travaux. Peut-être avez-vous donné l'information en début de réunion, que j'aurais alors manquée, mais jusqu'à quelle heure nos questions peuvent-elles se poursuivre?

Le **président**: Jusqu'au moment où la liste des questions sera épuisée. Je ne vois pas de réaction de Mme la ministre. Elle est donc disponible. Pour moi, nous pouvons poursuivre jusqu'à 14 h, heure à laquelle le ministre Van Quickenborne nous rejoindra – tout en étant, lui, limité dans le temps, puisqu'il devra quitter la commission vers 15 h.

05.05 Malik Ben Achour (PS): Monsieur le président, comme j'ai un rendez-vous à 12 h 30, puis-je en profiter pour vous demander de reporter ma question n° 55017916C sur la sécurité des infrastructures énergétiques?

Le **président**: J'en prends bonne note, cher collègue.

05.06 Malik Ben Achour (PS): Monsieur le président, je vous remercie et vous prie encore de m'excuser pour cette interruption.

06 Samengevoegde vragen van

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De verplichting tot prekwalificatie" (55017390C)
- Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De bijkomende duurzaamheidsclausule voor gascentrales in de CRM-werkingsregels" (55017747C)
- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energietransitie en het CRM" (55017969C)
- Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De vaststelling van de werkingsregels voor het capaciteitsvergoedingsmechanisme" (55017979C)

06 Questions jointes de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'obligation de participer à la préqualification" (55017390C)
- Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La clause de durabilité des centrales au gaz dans les règles de fonctionnement du CRM" (55017747C)
- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La transition énergétique et le CRM" (55017969C)
- Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La fixation des règles de fonctionnement du mécanisme de rémunération de la capacité" (55017979C)

06.01 Bert Wollants (N-VA): Mijnheer de voorzitter, ik heb gezien dat mijn vraag samengevoegd is met de vraag over het CRM en de energietransitie. Dat zijn wel twee afzonderlijke onderdelen. Ik zal beide vragen stellen, het zou kunnen dat de minister een gezamenlijk antwoord heeft.

Mevrouw de minister, op 4 mei 2021 gaf u in de commissie aan dat u biomassa, waterkrachtkoppeling (wkk) en afvalverbranding, die mogelijk nog in aanmerking komen voor steun vanuit de Gewesten,

06.01 Bert Wollants (N-VA): La biomasse, la cogénération et l'incinération des déchets, qui peuvent potentiellement bénéficier d'une aide des Régions, sont prises en compte par la ministre comme capacité non éligible. Pour la Flandre, une part importante de ces capacités pourrait néanmoins

heeft meegerekend als niet in aanmerking komende capaciteit, en dat u ervoor hebt gekozen om de capaciteiten die in dat geval zijn en aangesloten zijn op het distributienetwerk allemaal te beschouwen als niet in aanmerking komend. Voor het Elia-net zou het gaan om diegene die volgens de gewestelijke overheden misschien nog in aanmerking zouden kunnen komen.

Als ik naar mijn eigen regio Vlaanderen kijk, komt het grote deel van deze capaciteiten misschien nog in aanmerking, mits er een verlenging komt en er een ingrijpende wijziging aankomt. Dat wil zeggen dat de steun pas zal kunnen worden verlengd nadat de prekwificatie heeft plaatsgevonden.

Wanneer ik de veelgestelde vragen van Elia erbij haal, geven deze momenteel aan – het antwoord kan intussen gewijzigd zijn – dat als de variabele steun ophoudt vóór november 2025, deze capaciteiten toch gezien moeten worden als in aanmerking komend, waardoor ze dus verplicht zouden zijn om deel te nemen aan de prekwificatie. De huidige status is niet van belang, zo staat het er.

Dan is de vraag op welke manier u ermee zult omgaan. In de commissie hebt u gezegd dat ze niet verplicht zijn om deel te nemen omdat ze wellicht nog steun krijgen. Maar ik zie nu een tegenstelling tussen de twee. Dat heeft misschien te maken met de timing. Maar een stopzetting van die capaciteit vóór het jaar van levering, lijkt mij ook een probleem op te leveren.

Dus concreet, als de gewestelijke steun nog niet verlengd is, zijn ze dan verplicht om deel te nemen? Als ze verplicht zijn om deel te nemen, maar ze gokken of hopen op een verlenging, moeten ze dan kiezen voor de opt-out? Als ze niet verplicht zijn om deel te nemen, kunnen ze dan na de prekwificatie nog kiezen voor een definitieve stopzetting? Op welke manier gaat u dan om met die capaciteit?

Als ze niet verplicht zijn om deel te nemen maar geen verlenging krijgen, kunnen ze dan nog deelnemen aan de T-4-veiling? Dat zijn een aantal belangrijke aspecten.

Het tweede element dat ik wilde aankaarten is de energietransitie en het CRM. Ondertussen is in de werkingsregels opgenomen dat drie engagementen van tel zijn wanneer men wil prekwificeren met een productie-installatie die fossiel is aangedreven, voor een langetermijncontract van vijftien jaar. Vóór het einde van 2026 moet de CO₂-reductie technisch en economisch worden onderzocht. Vóór het einde van 2027 moet er een uitstootreductieplan worden opgesteld met tussentijdse doelstellingen in 2035 en 2045. Vóór 2050 moet er minstens een nuluitstoot worden bereikt.

Nu is de vraag wat we daarvan moeten verwachten.

Het eerste en het tweede engagement behelzen op geen enkele manier het aantal reducties waarover het moet gaan. Het enige echt dwingende engagement is de nuluitstoot in 2050. Dat is net op het moment waarop men moet beslissen om opnieuw te investeren dan wel om de installaties te sluiten. Dan is de vraag hoe dat engagement nog kan worden hardgemaakt voor 2045-2050, wanneer het capaciteitscontract reeds lang is afgelopen.

entrer en ligne de compte, à condition d'une prolongation et d'une profonde modification. Cela signifie que l'aide régionale ne peut être prolongée qu'après que la préqualification ait eu lieu. En cas de non-prolongation de l'aide régionale, les détenteurs de capacité sont-ils tenus de participer à la préqualification? Si la participation est obligatoire et qu'ils misent sur une prolongation, doivent-ils faire le choix d'un opt-out? Si la participation n'est pas obligatoire, peuvent-ils encore opter, après la préqualification, pour un arrêt définitif et peuvent-ils encore participer aux enchères T-4?

Les soumissionnaires qui souhaitent participer à la préqualification avec une installation de production basée sur des énergies fossiles doivent respecter trois engagements: examiner comment réduire les émissions de CO₂ avant la fin 2026, élaborer un plan relatif aux émissions avant 2027 et parvenir à zéro émission à l'horizon 2050. Comment concrétiser pour 2040-2050 ce dernier engagement qui est le seul à être contraignant alors que le contrat de capacité aura déjà expiré? Le fournisseur de capacité décide-t-il lui-même de ses objectifs intermédiaires de réduction? Quelles sanctions sont-elles prévues si ces objectifs ne sont pas réalisés?

Zo komt men automatisch bij een aantal vragen. Beslist de capaciteitsaanbieder zelf wat zijn ambitie is op het vlak van emissiereductie voor de tussentijdse doelstelling? In welke mate is een aanbieder in, bijvoorbeeld, 2045 nog gebonden als het capaciteitscontract dan al is afgelopen? Wat als de centrale ondertussen van eigenaar is veranderd? Is die dan nog gebonden door het engagement van een eerdere eigenaar van de centrale? In welke sancties is voorzien als de tussentijdse doelstellingen niet worden gehaald in 2035 of in 2045?

06.02 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, helemaal aan het begin van de prekwificatieprocedure die thans loopt, met als deadline 15 juni, hebt u nog uitgekapt met een bijkomende duurzaamheidsclausule voor zij die een dossier indienen voor prekwificatie. Er diende een schriftelijke verklaring te worden toegevoegd aan het dossier, een verbintenis in het kader van de energietransitie. De heer Wollants heeft het kader geschetst, onder meer over het plan voor uitstootreductie met tussentijdse doelstellingen. Hij heeft u een aantal praktische vragen gesteld, ook over het aflopend capaciteitscontract, wat mij ook boeide.

Kunt u een meer concrete toelichting geven bij de bijkomende duurzaamheidsclausule? Ik heb wat moeten zoeken in de meer dan 400 pagina's tellende, uiteindelijk goedgekeurde werkingsregels op de webstek van de CREG. Ik heb het dan gevonden bij de vereisten voor de prekwificatieprocedure. Hoe past dit precies in artikel 7 *undecies*, § 12, van de elektriciteitswet dat bepaalt welke onderwerpen de werkingsregels moeten bevatten?

06.03 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, de CREG publiceerde de beslissing tot vaststelling van de werkingsregels van het CRM. Daarin valt heel duidelijk op dat er naast het beperken van het aantal gascentrales ook gekeken wordt naar de stapsgewijze reductie van de uitstoot van deze centrales. Al in 2026 wordt verwacht dat de producenten een haalbaarheidsonderzoek naar de reductie instellen. In 2027 moet er al een reductieplan op tafel liggen met tussentijdse doelen. Tegen ten laatste 2050 moet de nuluitstoot bereikt worden. De FOD zal dit controleren.

Mevrouw de minister, hoe ziet u de totstandkoming van dit haalbaarheidsonderzoek en de reductieplannen concreet? Welke onderzoekspistes en concrete elementen moeten hierin voor u zeker opgenomen worden? Hoe zal dit proces door de FOD worden opgevolgd? Hoe zullen de resultaten gegarandeerd worden?

Het Internationaal Energieagentschap pleit in zijn jongste *roadmap* voor een netto-nuluitstoot van de energiesector tegen 2040. Zijn we met deze regeling voldoende ambitieus?

06.04 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Wollants, uw vraag over de verplichting tot prekwificatie is zeer terecht en verdient enige verduidelijking. Het gaat om het KB-cumul dat de voorwaarden bepaalt waaronder capaciteitshouders die genieten of genoten hebben van de steunmaatregelen, het recht hebben tot deelname aan de prekwificatieprocedure. Het KB-cumul bepaalt dat eenheden waarvoor een recht op exploitatiesteun bestaat tijdens de betrokken periode van de capaciteitslevering in principe niet voldoen aan de ontvankelijkheidscriteria, tenzij ze zich ertoe expliciet

06.02 Kurt Ravyts (VB): Au début de la procédure de préqualification en cours, la ministre a ajouté une clause de durabilité pour les candidats déposant un dossier.

Peut-elle expliquer cette clause? En quoi cette clause s'inscrit-elle dans le cadre de l'article *undecies*, § 12, de la loi relative à l'organisation du marché de l'électricité qui prévoit les éléments que doivent contenir les règles de fonctionnement?

06.03 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Les règles de fonctionnement du CRM prévoient que les producteurs mèneront une étude de faisabilité en 2026 par rapport à la réduction des émissions et qu'ils mettront un plan sur la table en 2027 pour parvenir, d'ici 2050, à des émissions zéro.

La ministre peut-elle expliquer comment elle envisage ceci dans la pratique? Comment le SPF contrôlera-t-il ce processus? Comment les résultats pourront-ils être garantis? Le dispositif est-il suffisamment ambitieux?

06.04 Tinne Van der Straeten, ministre: Il s'agit en l'occurrence de l'arrêté royal "cumul" qui précise les conditions auxquelles les détenteurs de capacité qui bénéficient de mesures d'aide ont le droit de participer à la procédure de préqualification. Cet arrêté royal dispose que les unités pour

verbinden afstand te doen van deze exploitatiesteun in de betrokken periode.

Dat betekent dat zij niet verplicht zijn om een prekwalificatiedossier in te dienen, maar het is wel mogelijk om een prekwalificatiedossier in te dienen als zij zich uitdrukkelijk verbinden tot het verzaken aan de exploitatiesteun.

Bijgevolg zijn capaciteiten die in de periode van capaciteitslevering 2025 genieten van exploitatiesteun of er recht op hebben, niet verplicht om een prekwalificatiedossier in te dienen. Men kan wel een prekwalificatiedossier indienen, samen met het engagement dat men afstand doet van de steun.

Capaciteiten die in de periode van capaciteitslevering 2025 niet langer genieten van exploitatiesteun en er geen recht op hebben, zijn wel verplicht om een prekwalificatiedossier in te dienen.

Dat geldt zowel voor de T-4 als voor de T-1-veiling. De eenheden die niet verplicht zijn om deel te nemen, kunnen inderdaad nog deelnemen aan T-1.

Verschillende capaciteiten in het Vlaams Gewest komen in aanmerking voor een verlenging van hun exploitatiesteun in het kader van een ingrijpende wijziging. Er bestaat dus een recht op exploitatiesteun, maar die is voorwaardelijk. In het kader van een vraagcurve worden die beschouwd als niet in aanmerking komende capaciteit. De vraagcurve wordt na de prekwalificatie gecorrigeerd voor de betrokken eenheden die op vrijwillige basis een prekwalificatiedossier hebben ingediend. Bijgevolg, indien die capaciteiten vandaag reeds weten dat zij in de periode van capaciteitslevering 2025 geen beroep meer zullen doen op de Vlaamse exploitatiesteun, kunnen zij een prekwalificatiedossier indienen met een verklaring van afstand. Indien zij geen duidelijkheid hebben omtrent een mogelijke verlenging van de Vlaamse exploitatiesteun dan wel deelname aan het CRM, zijn zij niet verplicht om een prekwalificatiedossier in te dienen. Indien zij weten dat zij tegen de periode van capaciteitslevering 2025 zullen sluiten, kunnen zij een fast track-prekwalificatiedossier indienen met de optie opt-in/opt-out. Indien die eenheden pas na de prekwalificatie voor T-4 kiezen voor een definitieve stopzetting, zullen wij daarvan op de hoogte gebracht worden volgens de modaliteiten van artikel 4*bis* uit de elektriciteitswet en kan de T-1-veiling corrigeren voor het overeenkomstig volume.

Het systeem van twee veilingen voor één leveringsjaar laat inderdaad toe om rekening te houden met tussentijdse evaluaties, zoals sluitingen of bijkomende capaciteiten. Ik heb Elia inderdaad uitgenodigd om de overeenkomstige FAQ's aan te passen, wat ondertussen al gebeurd is, juist om verwarring te vermijden.

Dat brengt mij bij de duurzaamheidsclausules. Mijnheer Ravyts, die zijn inderdaad opgenomen in de werkingsregels, vastgesteld door de CREG. Daarin wordt bepaald dat partijen die wensen deel te nemen met nieuwe installaties voor contracten van 15 jaar aangedreven door fossiele brandstoffen, erkennen dat het verkrijgen van een capaciteitscontract hen geenszins vrijstelt van huidige en toekomstige Europese en Belgische wetgeving en doelstellingen ter reductie van de uitstoot van broeikasgassen. Meer nog, het verkrijgen van een

lesquelles il existe un droit d'aide au fonctionnement pendant la période de fourniture de capacité ne répondent pas aux critères de recevabilité, à moins qu'elles ne renoncent explicitement à l'aide au fonctionnement pour cette période.

Pour les capacités qui bénéficient d'une aide au fonctionnement au cours de la période 2020-2025, il n'est pas obligatoire de soumettre un dossier de préqualification. Il est possible toutefois de le faire à la condition de renoncer à l'aide de fonctionnement. Pour les capacités qui ne bénéficient pas d'une aide au fonctionnement au cours de la période 2020-2025, il faut par contre impérativement soumettre un dossier de préqualification. Ceci vaut tant pour les enchères T-4 que T-1. Les unités qui ne sont pas obligées de participer peuvent encore participer aux enchères T-1.

Plusieurs capacités en Région flamande sont éligibles à une prorogation de l'aide au fonctionnement. Dans le cadre de la courbe de la demande, ces capacités sont considérées comme non éligibles. Après la préqualification, la courbe de la demande sera corrigée pour les unités qui auront introduit un dossier sur une base volontaire. Si celles-ci savent qu'elles ne souhaitent plus bénéficier d'une aide au fonctionnement durant la période de prorogation de capacité 2025, elles peuvent introduire un dossier incluant une déclaration de renonciation. Si, en revanche, elles n'ont encore aucune certitude quant à une prorogation de l'aide au fonctionnement ou à une participation au CRM, elles ne sont pas obligées d'introduire un dossier. Si elles savent que d'ici à la période de prorogation de capacité 2025, elles fermeront, elles peuvent introduire un dossier de préqualification *fast track* avec une option *opt-in/opt-out*. Si elles optent pour un arrêt après la

capaciteitscontract engageert hen ertoe om bij te dragen aan beleidsvoorbereidend werk om die doelstellingen te realiseren.

Zoals u allen hebt toegelicht, zullen zij tegen eind 2026 een onderzoek dienen uit te voeren naar de technische en economische haalbaarheid en moeten zij tegen 31 december 2027 een uitstootreductieplan opstellen waarin wordt aangegeven hoe wordt bijgedragen aan de transitie naar klimaatneutraliteit in 2050, met tussentijdse doelstellingen voor de jaren 2035 en 2045, om tegen 2050 de nuluitstoot of negatieve uitstoot – beide zijn vermeld – te bereiken.

Door die duurzaamheidsclausule nu al te verankeren in de werkingsregels, zetten we nu reeds een pad uit met een duidelijk einddoel en brengen we het CRM dan ook expliciet in overeenstemming met de Europese Green Deal.

De komende jaren zullen er nog veel onderzoeken gebeuren en zullen we ongetwijfeld heel wat ontwikkelingen zien. Welnu, met die clausule voorzien wij in een kader voor de partijen die meedoen aan de veiling. We zijn ervan overtuigd dat de inspanningen en de bijdragen van die partijen aan beleidsvoorbereidend werk tot betere resultaten zullen leiden.

Mijnheer Ravyts, de opsomming in artikel 7*undecies*, § 12 is niet limitatief; dus dat kon daar zonder problemen worden ingepast. Mijnheer Wollants, het is niet de capaciteitsaanbieder die de ambities vastlegt, maar wel de Europese en de Belgische wetgever. De capaciteitsaanbieder zal wel zelf moeten invullen hoe hij of zij aan de huidige en toekomstige Europese en Belgische doelstellingen zal voldoen. Dat zal in belangrijke mate worden gestuurd door de verwachte ontwikkelingen van het ETS, waarover we het in de vorige vraag hadden.

Het Europees beleid zal erop gericht zijn om tegen 2030 55 % CO₂-reductie te realiseren en tegen 2050 volledige koolstofneutraliteit. Vanaf bepaalde niveaus van prijzen voor de uitstootrechten zullen een aantal technieken of technologieën rendabel worden. Enkele voorbeelden zijn het bijmengen van biogassen of waterstof, *pre-combustion carbon capture*, zoals pyrolyse, en zelfs CCS en CCU. Met de clausule kunnen we dus proactief kijken, samen met de sector, en kunnen we met hen ook de tussentijdse doelstellingen vastleggen.

Wat uw tweede vraag betreft, die mevrouw Marghem ook heeft gesteld, een en ander zal passend in het capaciteitscontract worden opgenomen. Voorts laat ik opmerken dat de regels van gemeenrecht van toepassing zijn. Dat verhindert niet dat sommige verbintenissen in contracten de einddatum van het contract overschrijden. Dat is ook gebruikelijk in contracten. Het is evident dat bij het ontbreken van de verklaring de kandidaat niet zal kunnen worden geprekwalificeerd.

Bovendien wijs ik erop dat de schending van een aangegane verbintenis op basis van de werkingsregels volgens mij een schending inhoudt van een uitvoeringsbesluit van de elektriciteitswet. De standaardsanctiemogelijkheden daartoe zijn ingeschreven in artikel 30 en verder van de elektriciteitswet, een artikel waarnaar we hebben verwezen en dat ook hier aan bod is gekomen in andere discussies over het CRM, met name over de derogatie van de IPC-

préqualification, le volume correspondant pourra être corrigé lors des enchères T-1. Le système des deux enchères nous permet de tenir compte de modifications intermédiaires. J'ai entre-temps demandé à Elia d'adapter les FAQ afin d'éviter toute confusion à ce sujet.

La clause de durabilité fixée par la CREG dispose que les parties qui souhaitent participer avec des installations fossiles reconnaissent que l'obtention d'un contrat de capacité ne les exonère en aucun cas des législations européenne et belge en matière d'objectifs de réduction des émissions. En vertu du contrat de capacité, elles s'engagent à participer aux préparatifs politiques en vue de la réalisation de ces objectifs. Une étude de faisabilité devra être réalisée d'ici la fin 2026 et un plan de réduction devra être proposé d'ici la fin 2027 pour atteindre la neutralité climatique à l'horizon 2050, avec des objectifs intermédiaires pour 2035 et 2045.

Au travers de cette clause de durabilité, nous fixons un objectif final clair qui concorde avec le Green Deal européen. Étant donné que l'énumération figurant à l'article 7*undecies*, § 12 n'est pas limitative, une condition supplémentaire peut être imposée.

Les législateurs européen et belge déterminent les objectifs actuels et futurs mais le fournisseur de capacité doit indiquer comment il entend atteindre ces objectifs. L'Europe vise une réduction de CO₂ de minimum 55 % d'ici 2030 et la neutralité carbone en 2050. Certaines technologies telles que l'incorporation de biogaz ou le *carbon capture and storage* (CCS) deviendront rentables une fois que le prix des droits d'émission aura atteint un certain niveau. Cette clause nous permet d'agir de manière proactive sur cet élément et de fixer des objectifs intermédiaires.

elementen, wat mevrouw Marghem al een paar keer heeft aangehaald.

Mevrouw Buyst, de Belgische Staat heeft het Akkoord van Parijs van 2015 geratificeerd en heeft zich, samen met de andere Europese lidstaten, ertoe geëngageerd om de CO₂-emissies tegen 2030 te verminderen met 55 % en klimaatneutraliteit te bereiken in 2050. Het is dan ook cruciaal dat de nieuwe investeringen in ons land zich inschrijven in die Europese en Belgische ambities. Dat kan volgens mij het beste worden bereikt door al in de prekwificatie kandidaat-investeerders te engageren. Op die manier worden die partijen volop mee betrokken bij het behalen van de doelstellingen. Het haalbaarheidsonderzoek en de reductieplannen zullen daarin heel belangrijke elementen zijn.

Het is aan de partijen die een vijftienjarig contract krijgen, om te bekijken welke technologieën er mogelijk zijn. Op basis van de haalbaarheidsstudie moet tegen eind 2027 een stappenplan worden voorgelegd met daarin een aantal duidelijke, tussentijdse doelstellingen voor de jaren 2035 en 2045. Enkele keuzes zullen daarin technisch en economisch wellicht zeer vanzelfsprekend zijn. De realisatie ervan zal met een eenvoudige opvolging door de Algemene Directie Energie worden gecontroleerd. Bij andere keuzes zouden ook de overheid of andere infrastructuurbeheerders betrokken kunnen zijn. Ik denk daarbij aan de bouw van de waterstof- en/of CO₂-backbone. Voor die keuzes zullen dan bijkomende overeenkomsten of reguleringen moeten worden opgesteld.

Het voordeel van onze aanpak is dat wij niet vooruitlopen op de resultaten van de veiling en ook niet op het aantal gascentrales dat er zal komen. Ik heb vorige keer en naar aanleiding van de consultatie van het Parlement over het volume al opgemerkt dat ik er alles aan heb gedaan om het aantal gascentrales te beperken. Wij moeten er alleszins voor zorgen – dit is de volgende stap – dat de gascentrales die toch worden ontwikkeld, volledig worden ingeschakeld in de koolstofneutraliteit. Wij moeten aan de investeerders vandaag dan ook zeggen dat er uit fossiel gas gestapt zal moeten worden. Wij moeten duidelijk zijn over die ambitie en van hen de nodige engagementen op dat vlak vragen.

Mevrouw Buyst, u vraagt zeer terecht of wij met de regeling voldoende ambitieus zijn. U verwijst naar het rapport van het Internationaal Energieagentschap dat vorige week verscheen. Een voordeel van onze aanpak is dat wij flexibel kunnen zijn en dat wij steeds bewuste en onderbouwde beslissingen kunnen nemen. Als uit de haalbaarheidsstudie blijkt dat hogere ambities mogelijk zijn, dan moeten wij die ook nastreven. In dat kader is het signaal van het Internationaal Energieagentschap hoopgevend. Dat betekent ook dat de overheid wie vandaag investeringen plant, zal moeten aanjagen, en dat de overheid zeer duidelijk zal moeten zijn over haar ambitie. Als het opvolgen van de *roadmaps* moeilijk blijkt te verlopen, kunnen wij hierop eveneens tijdig ingrijpen.

Wij hebben eigenlijk alles in handen en dat is belangrijk. Het belangrijkste is dat wij steeds de efficiëntste en goedkoopste keuzes maken, maar telkens met dat ene doel voor ogen, namelijk het bereiken van koolstofneutraliteit in 2050.

Certains éléments seront indiqués dans le contrat de capacité, qui comprendra effectivement des engagements dépassant la date de fin du contrat. Si la déclaration est manquante, le candidat ne pourra pas être préqualifié. La rupture de l'engagement pris sur la base des règles de fonctionnement constitue selon moi une violation de l'arrêté d'exécution de la loi électricité. Par conséquent, les possibilités de sanction prévues à l'article 30 de la loi électricité sont d'application.

Pour atteindre les objectifs de réduction européens d'ici 2030 et 2050, il est crucial que les candidats investisseurs soient impliqués dès le départ dans la réalisation de ces ambitions. C'est pourquoi ils doivent s'y engager dès la préqualification.

Les parties qui se voient octroyer un contrat de quinze ans étudient quelles technologies sont envisageables. Sur la base d'une étude de faisabilité, elles doivent soumettre pour fin 2027 une feuille de route contenant des objectifs intermédiaires pour 2035 et 2045. La réalisation de ces objectifs sera contrôlée par la Direction générale de l'Énergie. Pour certains choix, tels que la construction d'une dorsale hydrogène ou CO₂, l'autorité publique ou d'autres gestionnaires d'infrastructures peuvent également être associés. Des conventions supplémentaires devront, le cas échéant, être établies à cet effet.

Même si nous ne préjugeons pas des résultats des enchères, nous voulons limiter autant que possible le nombre de centrales au gaz. De surcroît, ces centrales devront souscrire l'ambition claire d'évo-luer vers une production neutre en carbone.

L'Agence internationale de l'énergie est plus ambitieuse dans

son rapport, mais grâce à notre méthode flexible, nous pouvons également ajuster à tout moment nos ambitions. Si un niveau d'ambition plus élevé est possible, il va de soi que nous devons le viser. Nous devons toujours effectuer le choix le moins coûteux et le plus efficace, l'objectif final étant d'atteindre la neutralité en carbone à l'horizon 2050.

06.05 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, ik heb nog twee opmerkingen.

Ten eerste, als het over de prekwalificatie gaat, dan is dat een bijsturing vergeleken met wat Elia altijd heeft aangekondigd. Wat u eigenlijk zegt, is dat u op die manier de niet in aanmerking komende capaciteit op een relatief hoog niveau kan houden tot vlak voor de T-1-veiling. Daar komt het immers op neer. De afvalverbranders en de wkk's weten vandaag niet welke richting het zal uitgaan. Ze hebben er geen idee van wat de CRM-veiling zal meebrengen en ze weten niet hoe hoog de steun nog zal zijn na ingrijpende wijzigingen. Ze zullen dus negen kansen op tien wachten tot vlak voor de T-1-veiling om daar een beslissing over te nemen.

U hebt gezegd dat zij niet moeten deelnemen aan de prekwalificatie, wat ervoor zorgt dat u ze netjes kan blijven meerekenen in uw cijfers. U hoeft dus niet te sterk bij te sturen inzake de capaciteit die in T-4 wordt geveild. Dat kan er echter wel toe leiden dat er in T-1 veel meer capaciteit moet worden geveild dan gepland, wat uiteraard een zeker risico oplevert, zeker als het gaat om grote volumes. Waarschijnlijk zal het pas in 2024 heel erg duidelijk worden welke richting het uitgaat. Ik heb intussen ook gehoord dat het risico van de T-1-veiling deels gelinkt is aan mijn amendement met betrekking tot de 200 uur. Dit voegt er natuurlijk wel een stuk aan toe.

Wat de duurzaamheidsclausules betreft, zegt u dat de Belgische en de Europese regelgeving de ambities vastleggen. Dat is dan uiteraard de globale ambitie, want die 55 % wordt niet toegepast per afzonderlijke installatie. Als men vooropstelt dat men een installatie sluit na 25 jaar, vlak voor 2050, dan hoeft men natuurlijk niet veel extra inspanningen te doen qua nultoot. Ik ben dus benieuwd wat daar zal uitkomen als ambitieniveau.

Dat kan volgens mij een speciaal geval worden, zeker aangezien men eigenlijk vraagt om engagementen aan te gaan op een moment waarop men niet eens weet of de betrokken centrale dan nog open zal of wil zijn. We moeten toch even bekijken wat dat in de praktijk oplevert. U verwijst naar de sancties, maar het lijkt mij wel heel sterk om die sanctiemogelijkheid af te dwingen op basis van een engagement dat pas over 20 jaar of op een nog langere termijn moet worden waargemaakt. Dat lijkt mij wel heel sterk. Wij houden dit zeker in het oog, al begrijpen we dat het visueel belangrijk was om enigszins te verdoezelen dat de fossiele aardgascentrales hier binnenkort de dienst zullen uitmaken.

06.05 Bert Wollants (N-VA): Par la méthode qu'elle applique, la ministre peut maintenir la capacité éligible à un niveau élevé jusque peu avant l'enchère T-1. Les incinérateurs de déchets et les installations de cogénération ne peuvent, en effet, pas prévoir aujourd'hui la direction que vont prendre les choses. Dès lors, il est très probable qu'ils ne prendront une décision que juste avant l'enchère T-1. La participation à la préqualification n'étant pas obligatoire, la capacité ne doit pas être ajustée pour l'enchère T-4 mais le risque existe toutefois qu'une capacité nettement supérieure que prévu doive être mise aux enchères lors de la phase T-1. Ce n'est qu'en 2024 qu'on verra quelle direction prendront les choses.

La réglementation belge et européenne fixe certes l'ambition globale, mais cela ne s'applique pas à une installation distincte. Si une installation ferme juste avant 2050, peu d'efforts devront être entrepris pour atteindre l'objectif de zéro émission.

Il est tout de même particulier qu'il soit demandé de contracter des engagements pour une période où les centrales concernées seront peut-être déjà fermées. En outre, il me paraît difficile d'encore rendre des sanctions contraignantes à si long terme. Par ces clauses, l'on tente surtout de dissimuler le fait que les centrales au gaz fossiles prendront bientôt du service.

06.06 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw uitleg. U zult het uiteraard ontkennen, maar het verwondert mij niet dat u begin mei 2021 uitpakte met de bijkomende duurzaamheidsclausule. In de brede ecologische beweging in dit land was er immers enige kritiek, zelfs na het volumebesluit, waarvoor u uw uiterste best hebt gedaan, wat ik ook heb erkend. Wij hebben hier het debat gehoord over de niet in aanmerking komende capaciteit, dat bij de actualisering wordt vervolgd.

Een en ander is ook ingegeven door een grote bezorgdheid in de ecologische beweging, waaraan u gevolg geeft.

Ik vraag mij wel af welke invloed zulks mogelijkerwijze kan hebben op de investeerders en de investeringsdossiers, gelet op de verwachte evoluties van het ETS.

U hebt het natuurlijk over het debat inzake de technologieën, dat onvermijdelijk zal losbarsten. Ik ben wel benieuwd.

06.07 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord, waaruit voor mij opnieuw heel duidelijk blijkt dat u een minister bent die een doel voor ogen heeft.

Het doel is een switch naar 100 % hernieuwbare energie en klimaatneutraliteit tegen 2050. Als wij op dat punt willen geraken, moeten wij er vandaag aan beginnen.

De voorbije jaren is ons energiebeleid te veel gekenmerkt geweest door een stop-and-gobeleid. *No matter* welke sector, maar ook een sector binnen het energielandschap heeft nood aan een duidelijk vooropgesteld doel en aan een duidelijk kader.

De duurzaamheidsclausule die u nu mee integreert in de criteria en inwerkingtredingsregels, kan volgens mij een aanjager zijn voor de sector en voor innovatie in de gasector, om ervoor te zorgen dat een en ander geen dode letter blijft.

Ik ben dus tevreden met de duurzaamheidscriteria die u mee hebt laten opnemen, omdat wij het uiteindelijke doel altijd voor ogen moeten houden. Ik herhaal nogmaals dat het uiteindelijke doel de switch is naar 100 % hernieuwbare energie en klimaatneutraliteit in 2050.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De **voorzitter**: Vraag nr. 55017222C van de heer Colebunders wordt uitgesteld. Vraag nr. 55017230C van de heer Warmoes wordt uitgesteld.

07 Samengevoegde vragen van

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De uitbreiding van de pompcentrale van Coö" (55017673C)

- Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De rol van de spaarbekkencentrale van Coö in de energietransitie" (55017701C)

07 Questions jointes de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "L'extension de la centrale de pompage de Coö" (55017673C)

- Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le rôle de la centrale d'accumulation par

06.06 Kurt Ravyts (VB): Cela ne me surprend pas qu'après avoir entendu les critiques des environnementalistes, la ministre vienne à présent avec la clause de durabilité.

Je me demande toutefois comment cette clause influencera des investisseurs potentiels.

06.07 Kim Buyst (Ecolo-Groen): La ministre poursuit un objectif précis: 100 % d'énergie renouvelable et la neutralité climat en 2050. Pour atteindre cet objectif, elle définit les lignes de forces aujourd'hui déjà. La clause de durabilité peut d'ailleurs constituer un stimulant incitant le secteur gazier à investir.

pompage de Coö dans la transition énergétique" (55017701C)

07.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, uit de persberichten is ondertussen duidelijk geworden dat beslist is de pompcentrale van Coö uit te breiden, niet enkel het volume van de opslag maar ook het vermogen. Vreemd genoeg zijn de cijfers die worden aangehaald andere cijfers dan die welke ENGIE zelf in het verleden altijd heeft aangehaald als de specificaties van die centrale.

Ook de cijfers die Elia rapporteert op zijn website zijn andere cijfers. Nu wordt er gewag gemaakt van een uitbreiding van de centrale van 1.080 naar 1.154 megawatt, maar volgens de cijfers die altijd al circuleerden, had die centrale al een capaciteit van 1.164 megawatt.

Ook voor La Plate Taille blijken er verschillen in de cijfers te zijn. Het zijn op zich geen grote verschillen, maar het capaciteitsvergoedings-systeem is wel gebaseerd op de capaciteit van de installatie. De vraag is of die centrale wel of niet bijdraagt tot het bereiken van de doelcapaciteit.

Ik heb hierover een aantal eenvoudige vragen voor u.

Wat is de verklaring voor deze verschillen? Op welke manier wordt daar in de prekwificatie duidelijkheid over geboden? Hoe wordt dit verwerkt bij het opstellen van het productieprogramma, de genomineerde capaciteit en het overzicht van de beschikbare productiecapaciteit?

07.02 Kurt Ravyts (VB): Mijn vraag is wat algemener, mevrouw de minister.

U hebt de spaarbekkencentrale van Coö op 10 mei bezocht naar aanleiding van de door de exploitant aangekondigde werf met het oog op de uitbreiding van het vermogen met 7,5 %.

Eigenlijk fungeert die centrale als een enorme batterij. Dat weten wij. Coö zal dus een steeds prominentere plaats innemen, daar intermitterende hernieuwbare energiebronnen steeds hogere bijdragen zullen leveren. Coö zal kunnen worden ingezet om de variabele productie te compenseren en bij te dragen tot het realtime-evenwicht van het net.

Het gaat over 50 miljoen aan investeringen. Ik heb daar een specifieke vraag over. Het plan van uw voorganger was dat er gedurende vijf jaar korting zou worden gegeven op het nettatarief ingevolge een wijziging van de elektriciteitswet, waarbij investeerders in nieuwe opslagcapaciteit die minstens 7,5 % uitbreiden een vrijstelling van 80 % krijgen. ENGIE Electrabel, laat ons de naam maar noemen, was de eerste die op grote schaal gebruikmaakte van deze investeringsstimulans.

Welke specifieke rol ziet u weggelegd in de energietransitie voor deze spaarbekkencentrale ingevolge de uitbreiding?

Vanaf wanneer geniet de exploitant de korting op het nettatarief?

Welke andere investeerders maakten reeds gebruik van de investeringsstimulans, die onder uw voorganger in het leven werd geroepen?

07.01 Bert Wollants (N-VA): On va étendre la centrale à accumulation par pompage de Coö. Les chiffres parus dans la presse diffèrent toutefois de ceux cités par ENGIE par le passé et de ceux figurant sur le site internet d'Elia. Il semble également y avoir des différences de chiffres pour la centrale de la Plate Taille.

Comment s'expliquent ces différences? Comment lèvera-t-on toute ambiguïté en la matière durant la préqualification? Comment s'y prendra-t-on à ce sujet lorsqu'on détermine le programme de production, la capacité nominée et l'aperçu de la capacité de production disponible?

07.02 Kurt Ravyts (VB): La capacité de la centrale hydroélectrique de Coö sera augmentée de 7,5 %. L'ex-ministre de l'Énergie a modifié la loi relative à l'organisation du marché de l'électricité afin que les investissements permettant d'augmenter les capacités de stockage d'au moins 7,5 % bénéficient d'une exonération de 80 % sur le tarif net.

Quel rôle la ministre réserve-t-elle à la centrale hydroélectrique de Coö dans la transition énergétique? À partir de quand l'exploitant bénéficiera-t-il d'une réduction sur le tarif net? Quels autres investisseurs ont-ils déjà fait usage de cet incitatif à l'investissement?

07.03 Minister **Tinne Van der Straeten**: Correcte cijfers zijn inderdaad in alle dossiers belangrijk en zeker in een dossier als het CRM. Ik kan spijtig genoeg niet alle cijfers die u citeert uit de pers, traceren. Ik kan alleen maar aangeven welke cijfers officieel gebruikt worden.

ENGIE zelf maakt in recente persberichten het verwachte nieuwe vermogen na de aanpassingswerken van de pompcentrale van Coö bekend. Dat gaat over 1.159 megawatt. Voor Plate Taille baseert Elia zich op de informatie in het *contract for the injection of production units* (CIPU). Dat is het operationele contract met betrekking tot de injectie van de productie-eenheden, dat elke uitbater van productie-installaties met Elia sluit. Dat contract regelt, zoals u aangeeft, de informatie-uitwisseling met Elia, met onder andere het productieprogramma, de genomineerde capaciteit en de beschikbare productiecapaciteit. Voor Plate Taille wordt daarin vier keer 36 megawatt, dus 144 megawatt, geïnstalleerd vermogen formeel vastgesteld. Het CIPU met ENGIE voor de pompcentrale van Coö zal geüpdatet worden met de uiteindelijke definitieve vermogens na de aanpassingswerken.

Nog een formele bron van beschikbare productiecapaciteit zijn de transparantiepublicaties van de operatoren, onder andere op de erkende transparantieplatformen in het kader van de REMIT-verplichtingen. Daarop kunnen we momenteel terugvinden dat 1.080 megawatt actuele capaciteit van Coö niet beschikbaar is tot 15 juli 2021.

Tijdens de prekwificatie ligt de verantwoordelijkheid voor de vastlegging van de capaciteit bij de inschrijver. Indien die in het kader van de veiling wordt geselecteerd, zal de capaciteitshouder zich ervan moeten vergewissen dat de capaciteit inderdaad beschikbaar is. Als dat niet het geval is, worden hem sancties opgelegd.

Mijnheer Ravyts, de uitbreiding van de centrale van Coö ligt volledig in lijn met mijn energiebeleid, waarbij ingezet wordt op de energietransitie. De switch naar hernieuwbare energiebronnen moeten we begeleiden door het systeem flexibeler te maken, met de nieuwe capaciteit die er komt met het oog op de bevoorradingszekerheid na de geplande kernuitstap. Het gaat dan over nieuwe, flexibele productie-eenheden voor vraagbeheer en opslagcapaciteit. Ook zullen we kunnen blijven rekenen op onze interconnecties. Zoals u zelf aangeeft, biedt de enorme ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen nieuwe mogelijkheden voor pompcentrales, zoals die van Coö.

Geologisch biedt België niet de mogelijkheden om nog veel van dergelijke pompcentrales te ontwikkelen, gelet op de vereiste ruimte en het hoogteverschil. Daarmee is de potentiële bijdrage van die technologieën aan ons energiebeleid, zowel wat flexibiliteit als bevoorradingszekerheid betreft, zo goed als uitgeput. Ik beschouw de uitbreiding en de optimalisatie die ENGIE nu doet in Coö, daarom als een heel goede zaak.

De tariefmaatregel waarover u het hebt, maakt deel uit van een gunstige tariefregeling die door de CREG werd ingevoerd in haar tariefmethodologie in 2018, overeenkomstig artikel 12, § 5, 27, van de

07.03 **Tinne Van der Straeten**, ministre: J'ignore également la source des chiffres publiés dans la presse. Selon le communiqué de presse D'ENGIE, après les travaux d'adaptation, la puissance de la station de pompage de Coö atteindra 1 159 mégawatts. Pour Plate Taille, le CIPU fait formellement état d'une puissance installée de 144 mégawatts. Les plateformes de transparence agréées dans le cadre des obligations REMIT mentionnent que 1 080 mégawatts de la capacité actuelle de Coö resteront indisponibles jusqu'au 15 juillet 2021.

Lors de la préqualification, la fixation de la capacité relève de la responsabilité du soumissionnaire. Des sanctions seront infligées s'il s'avère ultérieurement que cette capacité n'est pas disponible.

L'extension de la centrale de Coö est parfaitement conforme à ma politique énergétique misant sur la transition énergétique. D'un point de vue géologique, la Belgique n'est plus en mesure de développer énormément d'autres centrales de pompage du même type.

En 2018, la CREG a instauré un régime tarifaire avantageux pour les installations de stockage nouvelles et les installations existantes qui étendent leur capacité de plus de 7,5 %. Ces installations peuvent bénéficier d'une exonération de 80 % des tarifs de transport pour une période de cinq ans après la remise en service consécutive aux travaux d'extension. Aucune autre installation pour le stockage d'énergie ne s'est jusqu'à présent prévalu de ce régime tarifaire.

elektriciteitswet.

Overeenkomstig de tariefmethodologie voor het transmissienet, die door de CREG werd vastgelegd, genieten nieuwe opslaginstallaties, aangesloten op het transmissienet, die na 1 juli 2018 in dienst worden genomen, een volledige vrijstelling van de transmissienettarieven tijdens een periode van 10 jaar na de oorspronkelijke indienststelling. De bestaande opslaginstallaties, aangesloten op het transmissienet, waarvan zowel de geïnstalleerde capaciteit als de opgeslagen energie als gevolg van de uitbreidingswerken meer dan 7,5 % hoger zijn dan het niveau vastgelegd op 1 juli 2018, genieten een vrijstelling van 80 % van de transmissienettarieven tijdens een periode van vijf jaar na de herindienstname na het einde van de uitbreidingswerkzaamheden.

De installaties kunnen rekenen op de vrijstelling vanaf het einde van de eerste fase van de uitbreidingswerkzaamheden. Als de indienststelling volgend op de tweede fase van de uitbreidingswerkzaamheden niet binnen de drie jaar na de datum van de beslissing tot toepassing van de vrijstelling plaatsvindt, zal het reeds verkregen bedrag van de vrijstelling integraal aan de transmissienetbeheerder moeten worden terugbetaald.

Vandaag heeft geen enkele andere installatie voor energieopslag een beroep gedaan op de vrijstelling in de tariefregeling.

07.04 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor het antwoord.

Ik vind de manier waarop men met die capaciteit omgaat, heel moeilijk te volgen. Dankzij Wayback Machine op het internet kunnen we zien dat er continu aan die capaciteit wordt gesleuteld. Zo zagen we dat ENGIE op een paar maanden tijd het vermogen van de installatie heeft verminderd, eerst van 1.164 megawatt naar 1.080 megawatt zoals u zei, maar ondertussen heeft ze dat nog verder verminderd naar 1.071 megawatt. Ik weet niet waar we zullen eindigen aan het einde van de rit, maar het lijkt erop dat de uitbreiding van de installatie ons mogelijk terugbrengt naar het initiële cijfer waarmee we zijn begonnen. Ik vind het een vreemde zaak dat er wordt geïnvesteerd om blijkbaar te landen waar men is begonnen. Ik zal via andere wegen bekijken wat we daaraan kunnen doen.

De investering zelf is uiteraard een goede zaak. Een van de doelstellingen van het wetsontwerp dat in 2017 door onze commissie werd behandeld, was net om meer mogelijkheden te creëren op het vlak van vraagflexibiliteit en op het vlak van opslag. Dit is het resultaat daarvan, want in 2019 had ENGIE al aangekondigd dat het overwoog om dat project te realiseren. Dat het dat ook uitvoert, is zonder meer goed nieuws.

07.05 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, het is eigenlijk een beetje grappig: door uw correcte antwoord heen is de exclusiviteit van het dossier in het daglicht gesteld, al is het maar vanwege de geologische en fysische beperkingen in België. Hiermee ontpopt de exploitant zich toch ook als een belangrijke actor in het hele verhaal van de energietransitie. Ik kan me niet van de indruk ontdoen dat de aanpassing van de elektriciteitswet in de vorige legislatuur die exclusiviteit mee onderbouwde. Het lijkt wel alsof dat een mooi

07.04 Bert Wollants (N-VA): Je trouve que la manière dont on gère cette capacité est très difficile à suivre. Des changements y sont constamment apportés. Il semble presque que l'extension de l'installation nous ramène au chiffre initial d'où nous sommes partis. En revanche, les investissements dans la centrale de pompage méritent évidemment d'être salués.

07.05 Kurt Ravyts (VB): Je ne peux m'empêcher de penser que la loi sur l'électricité a été modifiée au cours de la précédente législature uniquement en fonction de cet exploitant.

akkoord was.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

08 Vraag van Kris Verduyckt aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het sociaal tarief warmte" (55017559C)

08 Question de Kris Verduyckt à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le tarif social "chaleur"" (55017559C)

08.01 Kris Verduyckt (Vooruit): Mijnheer de voorzitter, ik ben blij dat ik nog een vraag aan de minister kan stellen. Ik had meerdere vragen ingediend, maar ik was pinkstermaandag vergeten. Mijn overige vragen komen in een volgende vergadering zeker aan bod.

Mevrouw de minister, deze vraag is een vervolgvraag in verband met het sociaal tarief warmte. Ik heb ondertussen de kans gehad om het advies van de CREG te bekijken. Daarin vallen verschillende zaken toch wel op, zoals een financiering via algemene middelen. Er wordt verwacht dat het percentage vrij groot is, aangezien heel wat sociale woningmaatschappijen gebruikmaken of willen gebruikmaken van warmte. In het advies is er ook sprake van automatische toekenning en retroactiviteit vanaf begin dit jaar.

Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken in dat dossier? Er is nog overleg met de sector en met de regering zelf nodig. Welke timing verwacht u? Ook uw standpunten omtrent de financiering en de retroactiviteit interesseren mij.

08.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Verduyckt, de gesprekken in de schoot van de regering schieten goed op. Het dossier sociaal tarief warmte is voor mij erg cruciaal, aangezien een op vijf moeite heeft om zijn factuur te betalen. Wij moeten die facturen bekijken, ongeacht de energievector. Warmte ontbreekt daarin vandaag. Warmte is nochtans ook cruciaal in de energietransitie. Het is een van de manieren om de *tagline* van de Europese Commissie, *'leave no one behind'*, zorg dat niemand achterblijft, mee waar te maken.

Het overleg met de sector verloopt op dezelfde constructieve wijze, in die zin dat wij gesproken hebben met Edora aan Franstalige kant en met het Vlaams warmtenetwerk Ode aan Nederlandstalige kant. Ook voerden we al gesprekken met Synergrid, omdat sommige DNB's ook warmtenetwerken beheren. Die drie organisaties hebben ook aangegeven dat zij hun input schriftelijk zullen bezorgen.

Omtrent de timing kan ik zeggen dat wij zo snel mogelijk werken, met bekwame spoed. Het dossier is best wel dringend, maar draagt natuurlijk ook enkele complexiteiten in zich. Ook de sector zelf heeft duidelijk gemaakt tijd nodig te hebben om zich klaar te maken voor de verantwoordelijkheden die gepaard gaan met de automatische toepassing van het sociaal tarief. De automatische toepassing is een belangrijk aspect in dit dossier.

Inzake de retroactiviteit kan ik vandaag niet antwoorden. Dit moet namelijk bekeken worden samen met de financiering van het sociaal tarief en dat moeten wij bespreken binnen de regering. Uiteraard zullen wij overleggen met de Gewesten. Eerst zullen wij de

08.01 Kris Verduyckt (Vooruit): L'avis de la CREG au sujet du tarif social chaleur prend comme point de départ un financement par le biais des moyens généraux. On s'attend à un pourcentage assez élevé étant donné que de nombreuses sociétés de logements sociaux utilisent ou veulent utiliser la chaleur. Il est aussi question de rétroactivité. Quelle est la situation actuelle?

08.02 Tinne Van der Straeten, ministre: Les discussions au sein du gouvernement avancent bien. Un consommateur sur cinq rencontre des difficultés pour payer sa facture. Nous devons nous attaquer au problème quel que soit le vecteur énergétique. La chaleur n'en fait aujourd'hui pas partie, bien qu'il s'agisse d'un élément crucial dans la transition énergétique.

Nous avons mené des discussions constructives avec Edora du côté francophone et avec le réseau de chaleur flamand Ode. Nous discutons aussi avec Synergrid dès lors que certains gestionnaires du réseau de distribution gèrent aussi des réseaux de chaleur. Ces trois organisations nous remettront leur apport. Nous travaillons aussi rapidement que possible. Le dossier est urgent, mais il est aussi complexe. Le secteur a demandé du temps pour pouvoir se préparer aux applications automatiques du tarif social.

consultaties met de sector voortzetten en voorstellen indienen om het federaal regelgevend kader aan te passen.

La rétroactivité est examinée dans le cadre du financement. Je ne peux pas encore anticiper à cet égard.

08.03 Kris Verduyckt (Vooruit): Mevrouw de minister, uw insteek is dezelfde als de mijne. Het is inderdaad een cruciaal onderdeel van de transitie, vandaar ook mijn vraag. Ik begrijp de complexiteit ervan, maar de bekwame spoed zit dus wel goed.

Ik ben vandaag niet veel wijzer geworden, maar ik hoor dat u al wat gesprekken hebt gevoerd met de sector en dat u eraan voortwerkt. Ik zal er in de toekomst zeker nog op terugkomen.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

09 Vraag van Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De federale bijdrage in het National Energy Efficiency Action Plan (NEEAP)" (55017717C)

09 Question de Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La contribution fédérale au National Energy Efficiency Action Plan (NEEAP)" (55017717C)

09.01 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, het betreft een vraag in de sfeer van de discussies over samenwerkingsfederalisme, waarnaar u al hebt verwezen.

De Europese wetgeving op het gebied van energie-efficiëntie is hoofdzakelijk vastgelegd in de richtlijn 2012/27, ook wel bekend als de EED-richtlijn, die de doelstellingen, definities en basisprincipes voor energie-efficiëntie omvat. In 2018 is de richtlijn herzien door middel van richtlijn 2018/2002. Daarin zijn onder andere streefcijfers voor 2030 vastgelegd. Wellicht zal binnenkort een nieuwe herziening op Europees niveau volgen.

Op basis van de EED moeten de lidstaten hun nationale bijdrage aan de Europese doelstellingen bepalen en aangeven welke maatregelen zij van plan zijn te nemen. Dat alles moet worden beschreven in het National Energy Efficiency Action Plan (NEEAP), dat elke drie jaar moet worden ingediend bij de Europese Commissie.

In 2020 moest eigenlijk een nieuw actieplan zijn aangemeld bij Europa. De gewestelijke plannen zouden ondertussen klaar zijn en zouden in januari 2021 zijn ingediend. Vlaanderen heeft het over 47 %. In acht nemende dat energiebesparing hoofdzakelijk een regionale bevoegdheid is en het Vlaams Gewest de grootste verbruiker is, is het logisch dat Vlaanderen de grootste inspanning levert.

Wat is de federale bijdrage echter? De federale regering moet blijkbaar een bijdrage leveren van 35,37 terrawattuur op een totale Belgische besparing van 185 terrawattuur.

Kan u meer toelichting geven bij de federale bijdrage? Wat zijn ter zake de krachtlijnen? Waarom liet die bijdrage zo lang op zich wachten?

Wat zijn de krachtlijnen van het meest recente jaarlijkse verslag van

09.01 Kurt Ravyts (VB): En vertu de la directive européenne relative à l'efficacité énergétique (DEE), les États membres doivent soumettre à la Commission européenne tous les trois ans un plan d'action en matière d'efficacité énergétique (PAEE) contenant des mesures nationales visant à atteindre les objectifs européens. Le nouveau plan d'action aurait dû être présenté en 2020. Les plans régionaux auraient dû être soumis en janvier 2021.

Quelle sera la contribution fédérale? Quelles sont les lignes directrices? Pourquoi cette contribution s'est-elle fait attendre si longtemps? Quelles sont les lignes de force du dernier rapport annuel de la CREG sur le potentiel d'efficacité énergétique des infrastructures de gaz et d'électricité?

de CREG over het energie-efficiëntiepotentieel van de gas- en elektriciteitsinfrastructuur?

Ik stel die vraag bijkomend omdat ik de info niet meteen heb gevonden op de webstek? Ik kan echter ook een slechte zoeker zijn.

09.02 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mijnheer de voorzitter, mijnheer Ravyts, in het Belgische National Energy Efficiency Action Plan (NEEAP) uit 2017 voor de periode tot 2020 wordt expliciet erkend dat energiebesparingsmaatregelen tot de bevoegdheid van de Gewesten behoren en dat de federale overheid binnen haar beperkte bevoegdheden een aanvullend beleid kan voeren.

Wij hebben ondertussen geen NEEAP's meer maar wel een NEKP. De ene afkorting vervangt de andere. Uw vragen hebben echter betrekking op de periode 2021-2030. Daarvoor moeten wij dus kijken naar het Nationale Energie- en Klimaatplan. Voor die periode wordt de bijdrage van de federale overheid aan het gewestelijke beleid herbevestigd. Met name wordt bepaald dat binnen haar eigen bevoegdheden de federale Staat bijdraagt aan de Belgische doelstelling met begeleidende maatregelen.

De federale overheid draagt niet enkel bij met energiebesparingsmaatregelen onder artikel 7 van de richtlijn betreffende energie-efficiëntie, maar neemt ook andere relevante maatregelen, zoals de jaarlijkse renovatiegraad van 3 % voor de federale gebouwen, een duurzaam aankoopbeleid met de doelstelling van 50 % duurzame aankopen, de vergroening van het federale wagenpark, de fiscaliteit inzake duurzame mobiliteit met de zero-emissie bedrijfswagens, het mobiliteitsbudget, het productbeleid, de implementatie van de eco-designverordening en de verordening met betrekking tot het energielabel.

In juli 2020 werden door de vorige federale regering een aantal maatregelen in kaart gebracht om bij te dragen aan de Belgische energiebesparingsdoelstelling onder artikel 7. In december heb ik mijn bevoegde collega's, met name de ministers van Financiën, Mobiliteit en Defensie, gevraagd om aan hun administratie de instructie te geven om die werkzaamheden opnieuw op te nemen met mijn energieadministratie. Dit is vrijwel finaal.

Hierbij wil ik wel nog een aantal zaken duidelijk maken. De bijdrage aan de Belgische doelstelling vanuit de federale bevoegdheden, zoals bepaald in het Nationaal Energie- en Klimaatplan, bestaat uit twee componenten. Een eerste component zijn de federale ondersteunende beleidsmaatregelen, waarvan de energiebesparingen reeds werden opgenomen in de gewestelijke berekeningen. In de aangemelde gewestelijke inspanningen zijn met andere woorden reeds federale inspanningen vervat. Hiervoor zullen we dan ook geen aparte federale fiches aanmelden om dubbeltellingen te voorkomen.

Een tweede component zijn de federale beleidsmaatregelen die nog niet zijn opgenomen in de gewestelijke balansen. Hiervoor worden aparte fiches opgemaakt die nog zullen worden aangemeld bij de Europese Commissie. Naast het maken van de berekeningen, die vrij arbeidsintensief zijn, moet dus telkens worden geverifieerd in welke mate de opgeleverde besparingen een gevolg zijn van federale beleidsmaatregelen die niet reeds door de Gewesten zijn geclaimd en

09.02 **Tinne Van der Straeten**, ministre: Le dernier plan d'action de 2017 indique clairement que les mesures d'économies d'énergie relèvent des compétences régionales et que les autorités fédérales peuvent mettre en œuvre des politiques complémentaires à cet égard. Les PAEE ont entre-temps été remplacés par le PNEC ou Plan national Énergie-Climat, qui s'accompagne également de mesures d'encadrement fédérales.

Outre les mesures d'économie d'énergie au travers de l'application de l'article 7 de la directive, les autorités fédérales prennent également d'autres initiatives pertinentes telles que la rénovation de bâtiments fédéraux, une politique d'achat durable, le verdissement du parc automobile fédéral, la fiscalité en matière de mobilité durable, le budget mobilité, la politique des produits et la mise en œuvre du règlement relatif à l'écoconception et du règlement relatif au label énergétique.

Depuis le mois de décembre, les administrations concernées se concertent quant à la contribution à l'objectif d'économie d'énergie prévu à l'article 7. Les travaux sont presque terminés. La contribution belge comprend des mesures d'économie d'énergie qui ont déjà été prises en compte dans les calculs des Régions. Ces mesures ne font donc pas l'objet de fiches fédérales séparées, afin d'éviter des doubles comptabilisations. Pour les autres mesures, des fiches doivent encore être rédigées. Les calculs sont très laborieux, d'autant qu'il faut vérifier pour chaque mesure si l'économie d'énergie n'a pas encore été signalée par les Régions.

aangemeld, en dit om dubbeltellingen te voorkomen.

U spreekt over een tekort van ongeveer 40 terawattuur (TWh) gecumuleerd ten opzichte van de Belgische doelstelling van 185,70 TWh gecumuleerd. Het gaat hier om een nationaal tekort en dus niet over een federale doelstelling. Eens de federale maatregelen, die in aparte fiches kunnen worden gegoten, aangemeld zijn, zullen de bevoegde overheden moeten bekijken welke bijkomende maatregelen kunnen worden geïdentificeerd om de resterende kloof te dichten.

Zoals u terecht opmerkt in uw vraag, dienen de inspanningen van elke entiteit te worden vergeleken met de totale energieconsumptie binnen diezelfde entiteit. Vlaanderen heeft de hoogste energieconsumptie. Het zou dus logisch zijn dat het een grotere bijdrage levert aan de totale Belgische doelstellingen.

Om de zaken te objectiveren, is het daarom belangrijk dat de aangemelde energiebesparingen worden vergeleken met de geprojecteerde totale energieconsumptie in elk van de Gewesten, en ook te bekijken hoe de reeds aangemelde inspanningen de jaarlijkse energiebesparingsdoelstelling van 0,8 % uit de energie-efficiëntierichtlijn benaderen voor elk van de Gewesten. Ik herhaal dat het engagement van de federale regering niet louter aparte maatregelen met aparte fiches betreft, maar ook maatregelen die sowieso al meetellen in de gewestelijke balansen.

Dan het tweede aspect van uw vraag. Als u refereert aan het laatste jaarverslag van de CREG, dient vermeld te worden dat de CREG mij heeft bevestigd dat in dit verslag geen melding wordt gemaakt van het energie-efficiëntiepotentieel van de gas- en elektriciteitsinfrastructuur. Er wordt enkel in algemene termen gerefereerd aan de Europese energie-efficiëntierichtlijn. Er kan wel worden gesteld dat de CREG in de uitwerking van de tariefmethodologie voor zowel elektriciteit als gas prikkels heeft opgenomen om aan te sporen tot een efficiënter en innovatief beheer van de infrastructuur. Dit vertaalt zich zelfs voor de aardgasnetbeheerder in concrete, specifieke en meetbare prestatiedoelstellingen voor de periode 2020-2023, zoals het verminderen van de methaanuitstoot van eigen operaties in vergelijking met het referentiejaar 2017 met 10 % per jaar en het verbeteren van de efficiëntie van zijn gasketels.

09.03 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, uit uw antwoord blijkt dat Vlaams minister Demir toch een beetje ondeugend is geweest in de communicatie. Dat is al een tijdje bezig, ook ten aanzien van minister Khattabi. Ik heb al eens gezegd dat men op een bepaald moment elke dag wel iets ondeugends las in de krant. Er is nog heel veel werk aan de winkel, mevrouw de minister, maar ik dank u voor uw antwoord. Ik leer elke dag bij.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

De **voorzitter**: Vraag nr. 55017916C van de heer Ben Achour wordt uitgesteld.

10 Samengevoegde vragen van

- Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De internationale vergelijking van elektriciteits- en aardgasprijzen" (55017975C)

Une fois les mesures fédérales déclarées, les autorités compétentes doivent vérifier les mesures à prendre pour combler le fossé restant. Les efforts fournis par chacune des entités doivent être comparés à leur consommation d'énergie respective. Dans cette optique, il est normal que la Flandre fournisse un effort plus important.

Les économies d'énergie rapportées doivent, par conséquent, être comparées à la consommation d'énergie de chacune des Régions et il convient, en outre, de vérifier dans quelle mesure chacune d'entre elles se rapproche de l'objectif d'économie d'énergie de 0,8 %.

Le dernier rapport annuel de la CREG ne mentionne pas le potentiel d'efficacité énergétique de l'infrastructure gazière et électrique. Il incite néanmoins à une gestion plus efficace et innovante de l'infrastructure avec, pour le gestionnaire du réseau de gaz naturel, des objectifs en matière de prestations concrets, spécifiques et mesurables pour la période 2020-2023.

- Kurt Ravyts aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energienorm n.a.v. de jaarlijkse PwC-studie rond de elektriciteitsprijzen" (55017987C)

10 Questions jointes de

- Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La comparaison des prix de l'électricité et du gaz au niveau international" (55017975C)

- Kurt Ravyts à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La norme énergétique au vu de l'étude annuelle de PwC sur les prix de l'électricité" (55017987C)

10.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, er werd gecommuniceerd over de bevindingen van PwC na de vergelijking tussen de elektriciteits- en aardgasprijzen voor verschillende verbruikers in dit land en deze in de omliggende landen. De vaststelling is dat er zowel evoluties zijn in de regio's als op federaal vlak. In Vlaanderen dalen de kosten meegerekend in de tarieven voor elektriciteit licht, met 5 euro per megawattuur. Op federaal vlak stegen ze licht en in Wallonië en Brussel bleven ze ongeveer gelijk.

U reageerde in de pers en stelde dat die stijging op federaal vlak een gevolg is van het beleid van de vorige regering, die het zowaar gewaagd had om de offshore windparken 5 miljard euro goedkoper te realiseren dan oorspronkelijk voorzien. U verwees overigens ook naar de resolutie die de regering verplicht om voorstellen in te dienen om de federale meerkosten te doen dalen. Dat laatste is wel opvallend omdat u een deel van het akkoord nog steeds niet hebt uitgevoerd. Daar zit dus wat vertraging op, wat ingaat tegen wat het Parlement de regering heeft gevraagd. Ik sluit echter niet uit dat u naar aanleiding van dat rapport toch sneller actie onderneemt dan zowat een uur geleden aangekondigd.

Mevrouw de minister, zal u de deadline die het Parlement heeft vooropgesteld nog steeds niet respecteren en zal u dus pas in september of oktober met voorstellen komen?

Kan u een gedetailleerde stand van zaken van het dossier geven? Ik kijk uit naar uw antwoord maar mijn hoop is beperkt.

10.02 Kurt Ravyts (VB): Mevrouw de minister, voor de inleiding van deze vraag verwijs ik naar wat de heer Wollants heeft gezegd rond de onderzoeksopdracht van het consultancybureau PwC.

Ik kom even terug op wat mevrouw Marghem zei in verband met de commissie voor Financiën en Begroting. Ik heb toen inderdaad even het onderwerp van de federale bijdrage aan mevrouw De Bleeker voorgelegd, omdat er natuurlijk dat rapport van de CREG is. Daarin wordt steeds verwezen naar de algemene middelen. Ik heb haar gewoon gezegd dat er wel wat op de begroting afkomt in de komende jaren. Dan verwees ik naar de federale meerjarenbegroting, uiteraard niet naar deze begrotingswijziging in het bijzonder.

We weten dat u bezig bent met de betaalbaarheid, de werkzaamheden rond de energienorm. In februari en maart hebt u gesprekken gevoerd met de vakbonden, de bedrijfswereld en de consumentenverenigingen. U hebt eind april ook al een advies ontvangen van de adviesraad van de CREG. U hebt ook al beklemtoond dat de energienorm op elk verbruikerstype moet worden toegepast. Politiek vertaald betekent dit dat het niet enkel gaat over de bedrijfswereld en de energie-intensieve industrie. Een IKW in september moet dus klaarheid scheppen in die zaak.

10.01 Bert Wollants (N-VA): L'entreprise d'expertise comptable PricewaterhouseCoopers (PwC) a comparé les prix de l'électricité et du gaz naturel pour différents consommateurs dans notre pays et les pays voisins. En Flandre, les coûts ont légèrement diminué, en Wallonie, ils sont restés identiques et au niveau fédéral, ils ont légèrement augmenté. Dans la presse, la ministre a attribué cette hausse à la décision de réaliser à meilleur coût les parcs éoliens offshore. La résolution qui demande au gouvernement de déposer des propositions pour faire baisser les surcoûts fédéraux n'a pas encore été intégralement mise en oeuvre.

Quand la ministre soumettra-t-elle des propositions? Quel est l'état de la situation?

10.02 Kurt Ravyts (VB): La ministre s'occupe du dossier relatif à la norme énergétique. Elle a abordé la question avec les organisations syndicales, le monde économique et les associations de consommateurs en février et en mars. Fin avril, elle a reçu l'avis de la CREG. Un groupe de travail interministériel se réunira encore en septembre.

Où en sont les préparatifs en ce qui concerne la norme énergétique annoncée de longue date déjà et la réduction de la cotisation fédérale sur l'électricité?

Net zoals de heer Wollants, die verwijst naar een gezamenlijke resolutie, zou ik toch wat meer duidelijkheid willen krijgen over de stand van zaken in de voorbereidingen van een reeds lang aangekondigde energienorm en de vermindering van de federale bijdrage op de elektriciteitsfactuur.

10.03 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mijnheer Wollants, mijnheer Ravyts, de energienorm is er voor alle verbruikstypes en omvat dan ook vele aspecten. Het is dus een dossier dat niet zonder een grondige voorbereiding kan worden uitgewerkt. Mijnheer Wollants, vrij snel zult u hierover meer duidelijkheid krijgen. Herinner u in dat verband de timingslide.

Wij hebben een eerste ronde van stakeholderconsultaties gehouden in februari en maart. Die gesprekken vormden onder meer een aanzet voor het advies dat de adviesraad van de CREG mij heeft bezorgd. Het is een beschrijvend advies over wat de energienorm zou moeten omvatten, maar het is natuurlijk geen kant-en-klaar model dat zo kan worden geïmplementeerd. Daarvoor is er een verdere kwantitatieve analyse nodig, die wij samen met de regulator aan het uitvoeren zijn. Dat gebeurt natuurlijk met een continue aftoetsing aan de werkelijkheid, namelijk de cijfers. Wij moeten een norm implementeren die de competitiviteit en de koopkracht beschermt en die het federale aandeel in de factuur evenredig doet dalen ten opzichte van de CRM-kostprijs.

U spreekt over een vertraging van zes maanden, omdat de kostprijs van het CRM nog moest worden herberekend. Een norm die niet is afgestemd op de laatste inschattingen, is natuurlijk niet de bedoeling. Dat hebben wij allemaal kunnen besluiten uit de CREG-studie 2142. Ondertussen ontvingen wij vorige week ook de PwC-studie op vraag van FORBEG. De recentste boodschappen over koopkracht en competitiviteit daaruit verwerken wij zo goed mogelijk in de energienorm. Ondanks wat u lijkt te zeggen, zit ik niet stil en zolang de Belgische grote en kleine verbruikers geen energienorm hebben, zal ik ook niet stilzitten.

In elk geval kan ik nog steeds bevestigen dat ik ten laatste in september een voorstel zal indienen op het niveau van de IKW en dat ik daarmee in november naar de ministerraad ga. Die timing hebben wij vooropgesteld en daaraan zal ik mij ook houden.

Wel was ik blij in de PwC-studie te lezen dat het Belgische sociale beleid het goed doet en een grote impact kan hebben op de factuur van de kwetsbare afnemers.

Nu in 2021 ook de doelgroep van de gerechtigden op het sociaal tarief wordt uitgebreid, ben ik blij te kunnen zien dat ons beleid een impact heeft waar dat vandaag het meeste nodig is.

10.04 **Bert Wollants** (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. U laat het klinken alsof u de exacte kostprijs van het CRM nodig hebt om een aantal voorstellen te lanceren, zoals gevraagd in de resolutie, maar u zult de totale kosten van het CRM pas na de T-1-veiling kennen.

Laten we hopen dat u in september niet zegt dat ik voor de totale

10.03 **Tinne Van der Straeten**, ministre: La norme énergétique s'applique à tous les types de consommation et est impossible à définir sans un travail approfondi en amont. Une première concertation a réuni les parties prenantes en février et mars. L'avis du conseil consultatif de la CREG est un document descriptif définissant les éléments qui devraient être inclus dans la norme énergétique, sans toutefois proposer un modèle clé sur porte à mettre en œuvre tel quel. Nous procédons à une analyse avec le régulateur. Nous devons appliquer une norme protégeant la compétitivité et le pouvoir d'achat, tout en réduisant proportionnellement la part fédérale sur la facture par rapport au coût du CRM. Nous nous efforçons, par ailleurs, d'insérer au mieux les données de l'étude de PwC dans la norme énergétique.

Je déposerai une proposition au sein du groupe de travail inter-cabinets en septembre au plus tard et je la soumettrai au Conseil des ministres en novembre.

J'ai été heureuse d'apprendre à la lecture de l'étude de PwC que la politique sociale menée par la Belgique est efficace. En 2021, le groupe cible des ayants droit au tarif social sera élargi.

10.04 **Bert Wollants** (N-VA): La ministre fait preuve de procrastination et ne respecte pas le calendrier qui a été convenu avec le Parlement. Il doit être possible d'accélérer les travaux.

kosten zal moeten wachten tot 2024; dat ik tot dan geduld moet hebben voor het totale mechanisme, dat ervoor zal zorgen dat de totale kosten dalen ten opzichte van de huidige situatie. Ik vrees dat u toch wel wat uitstelgedrag ter zake vertoont.

U zegt ook dat u niet stilzit. Ik beweer echter niet dat u stilzit, ik zeg gewoon dat u in slow motion werkt, in tegenstelling tot wat we hadden afgesproken.

Als u blijft zeggen dat we er in september nog eens naar zullen kijken en de regering doet er nog een paar maanden over, wanneer zullen we dan het resultaat krijgen? Denk ook aan de aankondiging van de CREG over die 100 miljoen euro, waardoor men boven de kap zou uitstijgen die wij samen hebben vastgelegd op 2021. Vergeet niet dat u nog vóór het einde van het jaar een wetgevend initiatief moet nemen om dat te realiseren.

Ik wil u gewoon aansporen tot enige snelheid. Ik zou heel graag op de fastforwardknop drukken, zodat we krijgen waarvoor dit Parlement in zeer ruime mate heeft gestemd. Volgens mij was er ook niemand in het halfrond tegen die timing, ook u niet. Ik zou graag zien dat u terug aansluiting vindt bij uw houding van vóór de regeringsvorming.

10.05 Kurt Ravyts (VB): Mijnheer de voorzitter, misschien wekt het enige verbazing, maar de totstandkoming van die resolutie, vorig jaar, heb ik enigszins als superoppositie – er bestaat een soort van gelaagdheid, oppositie en superoppositie – bekeken. Mevrouw Van der Straeten zat toen in de gewone oppositie en de resolutie is vanuit dat oogpunt geschreven. Of die echt realistisch was voor haar toen zij als minister in oktober 2020 de scepter overnam, weet ik niet. Misschien ben ik daarin wat milder.

Mevrouw de minister, er moet zeker wel vaart worden gemaakt met de kwantitatieve analyse van de CREG en de aftoetsing aan de actuele cijfers, want het lijkt mij plausibel dat u die nodig hebt.

De PwC-studie, in vorige commissievergaderingen al besproken, is maar één element van het verhaal. Elk jaar komt die studie terug in de maand januari, zoals afgesproken bij de gunning door de vier regulatoren. Het was eigenlijk een vraag uitgaande van het Belgisch interfederaal energiepact, maar iedereen schijnt dat al vergeten te zijn.

Ik ben dus benieuwd naar de resultaten van de interkabinetten-werkgroepen na de zomer. Het is natuurlijk een heel belangrijk aspect van uw beleid, waarop u mogelijk ook zult worden afgerekend.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

11 Vraag van Bert Wollants aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De ontmoeting met de Noorse minister voor Olie en Energie, Tina Bru" (55017982C)

11 Question de Bert Wollants à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La rencontre avec la ministre norvégienne du Pétrole et de l'Énergie, Tina Bru" (55017982C)

11.01 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, op 29 april had u een ontmoeting met uw Noorse collega, de minister van Olie en Energie. U hebt meegedeeld dat u overlegde over hernieuwbare

10.05 Kurt Ravyts (VB): La résolution a aussi reçu le soutien des Verts, qui siégeaient alors dans l'opposition. Je constate que le calendrier semble soudainement nettement moins réaliste à présent que c'est Groen qui pourvoit au poste de ministre. Je suis curieux d'entendre les conclusions du groupe intercabinet après l'été, car il s'agit d'un aspect important de la politique de la ministre.

11.01 Bert Wollants (N-VA): Selon la ministre, la rencontre organisée le 29 avril avec la

energie, terwijl de Noorse minister aangeeft dat het gesprek ook ging over *carbon capture and storage*. Zij wijst er ook op dat ons land een interessante partner is voor Noorwegen, omdat door de sluiting van de kerncentrales Noorwegen mogelijk zou kunnen tegemoetkomen aan onze grotere vraag naar aardgas. Dat is niet zo heel moeilijk, gelet op het feit dat aardgas een van de grotere exportproducten van Noorwegen is.

Waarover ging dat gesprek nu eigenlijk? Wie heeft het bij het rechte eind? Het zou interessant zijn te vernemen op welke vlakken u de samenwerking met Noorwegen ziet. Mogelijk zijn er opties inzake hernieuwbare energie, maar ook op het vlak van CCS en op het vlak van gasleveringen als gevolg van een toegenomen gasverbruik vanaf 2025. Zijn er voor die onderwerpen nog vervolggvergaderingen gepland? Welke doelstellingen streeft u na in verband met die thema's?

11.02 Minister **Tinne Van der Straeten**: Mijnheer Wollants, de agenda voor een gesprek tussen beide ministers wordt zoals steeds in overleg bepaald. Beide minister plaatsen daarbij thema's aan de agenda. U hebt de topics die wij besproken hebben, aangehaald, namelijk hernieuwbare energie, met name offshore windenergie, alsook waterstof en CCS. Noorwegen heeft toegelicht dat het tegen juni een *white paper* zal uitbrengen over de energietransitie in Noorwegen, heel specifiek wat offshore windenergie betreft. Hierin zullen de Noren hun toekomstig beleid inzake windenergie uit de doeken doen en hun plannen inzake andere alternatieve energiebronnen voorstellen.

Dat thema interesseert ons ten eerste, gelet op het feit dat de interconnectie voor ons land belangrijk is, niet alleen voor de bevoorradingszekerheid, maar ook voor de switch naar 100 % hernieuwbare energie. Onze netbeheerder Elia onderzoekt namelijk drie projecten. Ten eerste gaat het om de interconnectie met Denemarken, waarmee wij een MOU gesloten hebben. Ten tweede bekijkt men een bijkomende interconnectie met het Verenigd Koninkrijk, Nautilus, een hybride interconnectie ter aanvulling van de Nemo Link. Ten derde wordt ook een interconnectie met Noorwegen door Elia als een mogelijkheid gezien, maar er spelen in Noorwegen interne politieke afwegingen. Dat neemt echter niet weg dat het land effectief ambities heeft op het vlak van offshore windenergie en dat dus kan worden bekeken hoe die met onze eigen ambities kunnen worden verbonden.

Dergelijke projecten kunnen zeker ook belangrijk zijn voor de Belgische ontwikkelaars en voor de eigen doelstellingen.

Voorts hadden wij een oriënterende gedachtewisseling rond waterstof. België en Noorwegen zijn het beide eens over het belang van waterstof in de toekomstige energiemix, zeker tegen horizon 2050. We hebben beide expertise en potentieel. Wij zien vooral ook onze positionering als kruispunten in het Europese energienetwerk als aanvoerpunt en distributeur van waterstof via onze havens.

Van Noorse zijde werd CCS geagendeerd, omdat het land vooruitgang wenst te boeken in de samenwerking met de industriële partners in België in het kader van het Northern Lightsproject. Het is duidelijk dat het Noorse CCS-project commerciële leefbaarheid zoekt.

ministre norvégienne du Pétrole et de l'Énergie portait sur les énergies renouvelables. D'après la ministre norvégienne, la discussion concernait également le captage et le stockage du carbone (CSC). La Norvège a également évoqué les possibilités d'approvisionnements en gaz naturel.

Quel était l'objet exact de la rencontre? Dans quels domaines notre pays peut-il coopérer avec la Norvège?

11.02 **Tinne Van der Straeten**, ministre: J'ai discuté des énergies renouvelables avec ma collègue norvégienne et notamment de l'énergie éolienne offshore, de l'hydrogène et de la CSC. D'ici juin, la Norvège publiera un livre blanc sur ses projets en matière de transition énergétique, incluant le rôle de l'énergie éolienne offshore et d'autres sources d'énergie. En raison de l'importance de l'interconnexion pour la Belgique, ces projets nous intéressent énormément.

Outre l'interconnexion avec le Danemark et une interconnexion supplémentaire avec le Royaume-Uni, Elia examine aussi l'option d'une interconnexion avec la Norvège. Même si des enjeux de politique interne interviennent en Norvège, le pays a des ambitions en matière d'énergie éolienne offshore. Ces projets sont importants tant pour nos promoteurs que pour la réalisation de nos objectifs.

Nous avons eu, en outre, un échange de vues sur l'hydrogène. Nous nous rejoignons sur l'importance de l'hydrogène dans le mix énergétique. Nos deux pays disposent d'une expertise et d'un potentiel dans ce domaine. Nous insistons aussi sur notre position géographique en tant que carrefour du réseau européen, voie d'approvisionnement et

In de Belgische industrie is er een substantiële markt voor de aanwending van CO₂ in industriële processen als *base load*. Dat dossier berust maar marginaal bij de federale regering en zit eigenlijk in belangrijke mate bij de Gewesten. De stuwende kracht hier komt van de industrie en de havens.

Eventuele gasleveringen werden niet besproken. Gasleveringen uit Noorwegen vallen onder de vrijemarktwerking. België heeft met geen enkel land intergouvernementele akkoorden omtrent gasleveringen. De contacten die ik leg met verschillende landen, binnen en buiten de EU, ondersteunen mijn beleid op diverse fronten, zoals de ontwikkeling van hernieuwbare energie en de ontwikkeling van waterstof. Ik zie het als mijn rol als beleidsmaker om België op de kaart te zetten als een land met een duidelijke visie. Het is mijn overtuiging dat we dat kunnen bereiken door samen te werken in België, alsook met het buitenland.

distributeur par l'entremise de nos ports.

La Norvège avait aussi mis la séquestration géologique du dioxyde de carbone (CCS) à l'agenda car elle souhaite progresser dans la collaboration dans le cadre du projet Northern Lights. Le projet CCS norvégien s'efforce d'être viable commercialement. Il existe un marché substantiel dans notre industrie pour l'utilisation du CO₂ comme *base load*. Ce dossier est principalement du ressort des Régions.

Il n'a pas été question de livraisons de gaz. Celles-ci ressortissent au fonctionnement du marché. Nous n'avons aucun accord intergouvernemental pour les livraisons de gaz avec un quelconque pays. Mes contacts à l'étranger soutiennent ma politique, notamment en ce qui concerne le développement des énergies renouvelables et de l'hydrogène. Je voudrais que la Belgique se fasse connaître au plan international comme un pays doté d'une vision d'avenir claire.

11.03 Bert Wollants (N-VA): Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord, dat al een integraler beeld geeft van het overleg, dat dus over meer handelde dan louter hernieuwbare energie. Dat is ook verstandig.

Terwijl u bij eerdere vragen vooral was gefocust op de interconnectie met Denemarken, is het voor ons ook interessant om te weten dat u nu een en ander blijkbaar ruimer bekijkt en ook oog hebt voor de interconnectie met het Verenigd Koninkrijk en Noorwegen, zodat een bewuste keuze kan worden gemaakt.

Vorige keer heb ik er u al op gewezen dat de interconnectie met Denemarken het resultaat zou moeten zijn van een onderzoek naar de vraag of die het efficiëntst is. Ik noteer dat nu blijkbaar al wordt gesproken over drie mogelijke verbindingen naast elkaar. Ik zal dat dossier uiteraard nader opvolgen.

Hoe het verder moet met waterstof, blijft een uitdagende keuze. Uit verschillende hoeken krijg ik ondertussen juridische nota's over wie bevoegd is voor welk aspect van waterstof. Dat is bijzonder interessant, maar de vraag is wanneer u met het dossier ter zake naar het Parlement kan komen. Uiteraard hangt dat af van een onderzoek, dat ik zal aansnijden bij een volgende vraag.

11.03 Bert Wollants (N-VA): Il est intéressant de savoir que trois interconnexions possibles sont examinées. Un choix conscient pourra ainsi être effectué. Le dossier relatif à l'avenir de l'hydrogène représente un défi. La question est de savoir quand la ministre le soumettra au Parlement.

L'incident est clos.
Het incident is gesloten.

12 Questions jointes de

- **Christophe Bombled à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "La copropriété d'éoliennes offshores par des particuliers" (55017989C)**

- **Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Les communautés énergétiques dans le cadre des parcs éoliens en mer" (55018016C)**

12 Samengevoegde vragen van

- **Christophe Bombled aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De mogelijkheid voor particulieren om mede-eigenaar van offshorewindmolens te worden" (55017989C)**

- **Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "De energiegemeenschappen voor offshorewindparken" (55018016C)**

12.01 Christophe Bombled (MR): Monsieur le président, madame la ministre, dernièrement, le Conseil des ministres a approuvé l'une de vos propositions, permettant à des citoyens, des communes, des associations et des PME de devenir copropriétaires d'éoliennes en mer du Nord.

En pratique, en 2023, les citoyens pourront se regrouper dans des collectivités et investir ensemble, avec les entreprises spécialisées, dans des éoliennes offshores et utiliser ainsi cette électricité. Par le passé, plusieurs projets pilotes avaient déjà été menés sur le sujet mais le cadre juridique faisait défaut.

Madame la ministre, pourriez vous nous détailler, dans les grandes lignes, votre proposition? Quel est le cadre juridique permettant la copropriété de particuliers? S'agira-t-il de la constitution d'une société? Si oui, sous quelle forme: coopérative ou autre?

Vous précisez que les citoyens pourront consommer l'énergie produite par les éoliennes en mer du Nord et cofinancer celles-ci. Pourriez-vous dès lors donner l'état d'avancement du dossier relatif à la liaison vers Zeebrugge où arrive l'électricité des éoliennes?

12.01 Christophe Bombled (MR): U stelt onder meer voor dat particulieren, gemeenten, verenigingen of kmo's mede-eigenaar zouden kunnen worden van windmolens in de Noordzee. Vanaf 2023 zouden burgers zich kunnen verenigen in energiegemeenschappen en in windmolenparken kunnen investeren.

Binnen welk juridisch kader zullen particulieren mede-eigenaar kunnen worden van windmolens? Zal er een vennootschap, coöperatie of andere rechtsvorm moeten worden opgericht? Wat is de stand van zaken in het dossier van de verbinding met Zeebrugge, waar de door de windparken opgewekte stroom aangeland wordt?

12.02 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, ik sluit mij hierbij graag aan. Wind is van ons allemaal en de energie die wind voortbrengt hoort dus ook van ons allemaal te zijn. Het voorstel tot aanpassing van de elektriciteitswet, zodat ook energiegemeenschappen zullen kunnen participeren in offshore windparken, is mooi om burgers actief te betrekken bij de energietransitie.

Die energietransitie betekent niet alleen een decentralisering van het energiesysteem, maar biedt ook kansen aan burgers, verenigingen, scholen en bedrijven om een actieve rol in de energiemarkt te spelen.

Wat is vandaag reeds mogelijk op het vlak van burgerparticipatie in offshore wind?

Welke verandering wordt er mogelijk door dit nieuwe wetsontwerp?

12.02 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Le projet de modifier la loi relative à l'organisation du marché de l'électricité afin de permettre aux communautés énergétiques de participer aux parcs éoliens offshores est une façon intéressante d'associer activement les citoyens à la transition énergétique.

Comment s'organise actuellement la participation citoyenne à l'énergie éolienne en mer? Quelles possibilités le projet de loi offrira-t-il?

12.03 Minister Tinne Van der Straeten: Bij de bouw van de bestaande windmolenzones op de Noordzee was het reeds mogelijk voor burgers om te participeren, maar dat was vooral een financiële

12.03 Tinne Van der Straeten, ministre: Lors de la construction des zones éoliennes en mer du

investering. Zo kunnen burgers bijvoorbeeld nu al intekenen op de aandelen van Parkwind via North Sea Wind Cooperative. De Nederlandse beheerder van beleggingsfondsen, Meewind, is zelfs medeaandeelhouder van verschillende windparken van diezelfde groep. Mede-eigenaar worden verhoogt de betrokkenheid van de Belgen en garandeert dat Belgische inwoners mee de vruchten plukken van de productie-installaties.

Bij de omzetting van RED II, de tweede hernieuwbare-energie-richtlijn, wil ik de mogelijkheid geven aan hernieuwbare-energiegemeenschappen – dus burgers, kmo's en andere organisaties – om mede-eigenaar te worden van de Belgische offshore windmolens. Burgers zullen in de toekomst dus niet alleen financieel mee kunnen investeren, maar krijgen ook de kans om een stukje van het windpark te bezitten en mee te beheren.

Je constate qu'il y a maintenant plus d'expérience en Belgique avec le coinvestissement dans l'éolien et le solaire onshore via REScoop et que le moment est arrivé d'aller plus loin. Il y a suffisamment d'intérêt pour appliquer ce concept à l'offshore.

C'est maintenant aux organisations telles que REScoop de s'organiser et se préparer pour réaliser réellement cette propriété pour les citoyens lorsque nous commencerons à construire les prochains parcs éoliens offshore. Le vent est à tout le monde! Pourquoi pas le même principe pour l'électricité produite grâce au vent?

Divers projets visent à transporter l'électricité produite par l'éolien en mer vers la terre et vers l'intérieur du pays. Le projet MOG II, qui est une extension du réseau modulaire offshore, vise à développer et construire une nouvelle infrastructure de réseau offshore afin de raccorder de nouveaux parcs éoliens au réseau terrestre. Le lieu exact de l'atterrissage onshore n'est pas encore connu.

Le projet Ventilus qui vise entre autres à transporter l'électricité plus loin onshore est actuellement au stade de la procédure de révision du hub, une procédure qui relève de la compétence régionale. Le tracé exact de Ventilus n'est pas encore connu.

12.04 Christophe Bombled (MR): Merci, madame la ministre, pour vos réponses. Permettre à des citoyens de se regrouper dans des collectivités et d'investir ensemble dans des éoliennes offshore est une démarche positive. Il me semble que des expériences de ce genre existent déjà sous la forme de sociétés coopératives, notamment avec les projets ECO2050 et North Sea Wind. Dans un contexte où l'investissement dans les énergies durables est essentiel, de telles initiatives sont à saluer. Non seulement elles offrent une alternative financièrement intéressante comparée au compte d'épargne traditionnel, mais elles permettent en outre aux citoyens d'être plus concrètement impliqués dans la transition énergétique.

Nord, les citoyens ont déjà pu souscrire aux actions de Parkwind par le biais de la coopérative North Sea Wind. Le gestionnaire néerlandais des fonds d'investissement, Meewind, est même co-actionnaire de différents parcs éoliens de ce groupe. Dans le cadre de la transposition de la deuxième directive en matière d'énergies renouvelables, la directive RED II, je souhaite accorder aux communautés énergétiques renouvelables la possibilité de devenir copropriétaires d'éoliennes offshore belges.

België heeft meer ervaring met co-investeringen in onshore wind- en zonne-energie via REScoop, en de tijd is dus rijp om stappen voorwaarts te zetten. Bij de bouw van de volgende offshore windmolenparken moeten de organisaties zich erop voorbereiden om deze vorm van mede-eigendom voor de burger mogelijk te maken. De wind is van ons allemaal. Waarom zouden we dat credo dus niet evenzeer op de door windenergie opgewekte elektriciteit toepassen? Verscheidene projecten, zoals MOG-II en Ventilus, zijn erop gericht om deze energie van de zee naar het land te transporteren.

12.04 Christophe Bombled (MR): Het is een goede zaak dat men het naar het voorbeeld van coöperaties zoals ECO2050 en North Sea Wind voor de burgers mogelijk maakt om collectief in offshore windturbines te investeren. In tijden waarin investeringen in duurzame energiebronnen essentieel zijn, vormen die initiatieven een alternatief voor het klassieke spaarboekje en zorgen ze ervoor dat de burgers actief kunnen deelnemen aan de energietransitie.

12.05 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mevrouw de minister, bedankt voor uw antwoord. Ik sluit mij aan bij wat de heer Bombled zegt over de grote kansen die de energietransitie biedt voor burgers om een centrale rol te krijgen of te kunnen opnemen. Energie hoeft niet, zoals het jaren geleden was, het monopolie van de staat te zijn, maar de productie in handen laten van enkele mastodonten is ook niet echt het antwoord. De burger centraal stellen, kan een mooie stap zijn in de juiste richting.

*Het incident is gesloten.
L'incident est clos.*

13 Vraag van Kim Buyst aan Tinne Van der Straeten (Energie) over "Het Recumo-project" (55018015C)
13 Question de Kim Buyst à Tinne Van der Straeten (Énergie) sur "Le projet Recumo" (55018015C)

13.01 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Mijnheer de voorzitter, mevrouw de minister, in de marge van het non-proliferatieverdrag is wereldwijd afgesproken dat het gebruik van hoogverrijkt uranium moet worden afgebouwd. Ook in ons land wordt hier werk van gemaakt.

Een deel van het hoogverrijkt uranium dat ons land op dit moment nog gebruikt, wordt ingezet voor medische toepassingen door het IRE in Fleurus. De opslag van de hoogverrijkte residu's werd daar echter stilaan een probleem. Recumo, dat deze restanten kan zuiveren, is daartoe een oplossing. Het SCK en het IRE vonden elkaar in dit innovatieve project, waarnaar u daarnet al hebt verwezen.

Het IRE werkt ook volop aan de productie van medische radio-isotopen op basis van laagverrijkt uranium. In april 2020 slaagde het er voor het eerst in om molybdeen-99 te produceren met laagverrijkt uranium. Tegen 2022 zou het de productie volledig willen overschakelen. Vanaf 2022 zal er dus geen hoogverrijkt uranium meer worden gebruikt bij het IRE. De subsidiering van Recumo wordt echter gepland tot 2045.

Mevrouw de minister, deze elementen brengen me tot volgende vragen. Hoever staat het IRE met de omschakeling naar productie op basis van laagverrijkt uranium? Zal de deadline in 2022 worden gehaald? Wanneer zal Recumo in productie kunnen gaan? Hoelang zal de verwerking van het hoogverrijkt uranium van het IRE bij Recumo in beslag nemen? Hoeveel bijkomende jobs zullen door dit project worden gecreëerd?

13.02 Minister Tinne Van der Straeten: Mijnheer de voorzitter, mevrouw Buyst, dit is inderdaad een zeer goed voorbeeld van hoe onze nucleaire instellingen samen oplossingen kunnen uitwerken voor problemen die rijzen.

De bestraalde targets met hoogverrijkt uranium, die gebruikt worden bij de productie van medische radio-isotopen, voornamelijk molybdeen-99, zorgen voor residuen waarin het hoogverrijkt uranium achterblijft. Deze residuen werden opgeslagen bij het IRE, maar die opslagcapaciteit was beperkt.

In plaats van deze residuen als afval af te voeren, werd er een partnerschap gesloten tussen het SCK en het IRE. De residuen zullen dus afgevoerd worden naar het SCK, waar het uranium wordt verdund tot laagverrijkt uranium, dat nadien gezuiverd wordt, zodat het voor

12.05 Kim Buyst (Ecolo-Groen): La transition énergétique offre aux citoyens de belles opportunités de jouer un rôle central dans la production d'énergie.

13.01 Kim Buyst (Ecolo-Groen): En marge du traité de non-prolifération, l'utilisation de l'uranium hautement enrichi doit être abandonnée. La Belgique y travaille elle aussi.

Où en est l'Institut National des Radioéléments (IRE) dans le processus de conversion vers une production à base d'uranium faiblement enrichi? Cette conversion sera-t-elle achevée d'ici 2022 comme prévu? Quand le partenariat Recumo qui permettra de purifier les résidus hautement radioactifs pourra-t-il être opérationnel? Combien de temps faudra-t-il à Recumo pour traiter l'uranium hautement enrichi provenant de l'IRE? Combien d'emplois supplémentaires seront-ils créés grâce à ce projet?

13.02 Tinne Van der Straeten, ministre: Les cibles irradiées d'uranium hautement enrichi pour la production de radio-isotopes médicaux engendrent des résidus d'uranium hautement enrichi qui sont stockés à l'IRE. Ce dernier dispose toutefois pour cela d'une capacité limitée. Par le biais d'un partenariat entre le CEN et l'IRE, l'uranium sera dilué au CEN pour le transformer en un uranium faiblement enrichi qui sera ensuite épuré en vue d'autres applications. Le CEN a élaboré le

andere toepassingen gebruikt kan worden, bijvoorbeeld bij het SCK. Het SCK werkte hiervoor het project Recumo uit. Er werd een vergunning aangevraagd en in maart en april was er in dat kader een openbaar onderzoek.

Onder voorbehoud van de vergunning en de goedkeuring door het FANC en de andere betrokken overheden, zal Recumo in productie kunnen gaan in het vierde kwartaal van 2024. De Recumo-installatie zal dan tot 2032 de hoogverrijkte residuen van het IRE verwerken.

Sinds 30 april 2020 produceert het IRE ongeveer een kwart van zijn productie van molybdeen-99 uit laagverrijkt uranium. Begin 2022 zal de helft van de IRE-productie uit laagverrijkt uranium komen. Er wordt verwacht dat het aandeel zal toenemen in de loop van 2022, afhankelijk van de mogelijkheid van klanten om het uit dit proces geproduceerde jodium-131 te accepteren.

Volledige conversie, waarbij het gebruik van hoogverrijkt uranium wordt stopgezet, wordt verwacht in het laatste kwartaal van 2022, uiteraard mits het wordt goedgekeurd door het FANC. Ondertussen wordt ook ingezet op een technologie om molybdeen-99 te produceren zonder gebruik van uranium. Dat is het project SMART, een van de projecten uit het relanceplan, waarover wij het eerder vandaag hadden.

Na 2032 zal de Recumo-installatie worden gebruikt om de laagverrijkte residuen van het IRE te verwerken en te zuiveren voor gebruik in andere toepassingen, natuurlijk steeds onder voorbehoud van de vergunning en de goedkeuring door het FANC en door de andere betrokken overheden. In het gebruik van de Recumo-installatie voor materialen van andere producenten is momenteel niet voorzien.

Het project zal leiden tot een bijkomende tewerkstelling van vijftig personen tijdens de bouwphase en van een tiental personen tijdens de uitbating.

projet Recumo à cet effet. Sous réserve de l'autorisation et de l'approbation par l'AFCN et les autres autorités concernées, Recumo pourra entrer en production au cours du quatrième trimestre de 2024 et traiter jusqu'en 2032 les résidus hautement enrichis de l'IRE.

Depuis le 30 avril 2020, l'IRE réalise environ un quart de sa production de molybdène-99 à partir d'uranium faiblement enrichi. Début 2022, cette part correspondra à la moitié de la production, avec une poursuite attendue de la croissance dans le courant de 2022, en fonction de la possibilité pour les clients d'accepter l'iode 131 qui en est extrait.

La conversion complète est attendue au cours du dernier trimestre 2022, moyennant l'approbation de l'AFCN. Dans l'intervalle, des investissements sont également réalisés dans une technologie de production de molybdène-99 sans uranium, connue sous le nom de projet Smart. Après 2032, l'installation Recumo sera utilisée pour traiter et assainir les résidus peu enrichis de l'IRE pour les réutiliser dans d'autres applications. L'utilisation de l'installation Recumo pour des matériaux d'autres producteurs n'est pas encore envisagée. Ce projet permettra de créer environ 50 emplois supplémentaires durant la phase de construction et une dizaine pour l'exploitation.

13.03 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Dank u voor uw antwoord, mevrouw de minister.

In tegenstelling tot wat sommigen leken te insinueren, vindt onze fractie het wel heel belangrijk dat er partnerschappen afgesloten worden, zoals het Recumo-project. Dat is een mooi voorbeeld van de manier waarop België zijn pioniersrol inzake nucleaire geneeskunde kan blijven spelen. Het is cruciaal dat de sector de overstap maakt naar laagverrijkt uranium. In het kader van het non-proliferatieverdrag is dat reeds afgesproken. Het is goed dat daaraan wordt meegewerkt en dat wij dat tegen 2022 zullen kunnen realiseren. Persoonlijk ben ik ook blij met de extra tewerkstelling die gecreëerd kan worden in een regio als de Kempen.

13.03 Kim Buyst (Ecolo-Groen): Notre groupe accorde énormément d'importance à des partenariats tels que le projet Recumo. Il permet à la Belgique de préserver son rôle de pionnier dans le secteur de la médecine nucléaire. Je me réjouis, en outre, des emplois qui seront créés en Campine.

Het incident is gesloten.

L'incident est clos.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 13.25 uur.

La réunion publique de commission est levée à 13 h 25.